

Titove novoletne besede

Gospodarski vzpon naše države je bil tudi minulo leto spodbuden. Mnogo težav, ki jih je gospodarstvo premagovalo, je bilo subjektivnega izvora. Nismo izrabili vseh možnosti in se dovolj uspešno postavljali porobu neugodnim gospodarskim gibanjem doma in v tujini.

„S takimi problemi moramo računati tudi v novem letu,“ je nadaljeval predsednik Tito. „Mednarodne gospodarske razmere so vse težavnejše, gospodarski položaj v svetu pa je čedalje bolj negotov. Zato se moramo še bolj opreti na lastne moči in kar najbolje izkoristiti notranje rezerve, začeti pri boljši organizaciji proizvodnje do večjega izkoriščanja lastne surovinske baze in neogibnega varčevanja, ki sicer zaposluje ves svet.“

Ena pglavitnih nalog je zaviranje inflacije, kar naj bi dosegli z izpopolnjevanjem proizvodnih odnosov, samoupravnim usmerjanjem gospodarskih gibanj na dolgoročni podlagi, z brzdanjem porabe itd. To je tudi pogoj za ohranitev dinamične, se pravi stabilne proizvodnje, za povečanje storilnosti, zaposlenosti in življenjske ravni.

V gospodarstvu so se začeli pozitivni procesi. Smeri za našo akcijo so jasne, vendar bo nujno tudi v novem letu oblikovati gospodarske ukrepe, da bi bile vse akcije zares učinkovite. „Posebno pomembno je, da se v prihodnjem letu, ko bomo sprejeli nov petletni načrt, dogovorijo republike in pokrajine za skupno razvojno politiko,“ je dejal tovariš Tito.

Govorec o zunanje-politični vlogi Jugoslavije je predsednik Tito poudaril dejavnost nevrščenih držav, ki so v svetu doživela nova priznanja. Postale so močan moralno-politični dejavnik in materialna sila v mednarodnih odnosih. Sama Jugoslavija je bila zavoljo svoje neodvisne in nevrščene politike v letu 1974 pogosto izpostavljena najrazličnejšim pritiskom in spekulacijam na njen račun. Vendar bo, po Titovih besedah, naša država tako politiko nadaljevala tudi v letu 1975, ker bo to poročstvo za nadaljnjo krepitev njenega mednarodnega položaja.

Ob koncu je tovariš Tito menil: „Če je leto 1974 ustavno in politično obrnilo novo stran v boju za odločilno vlogo delavskega razreda in združenega dela, mora biti leto 1975 prelomnica, kar zadeva doslednost, konkretno delo in odgovornost pri uresničevanju sprejetih sklepov.“

A. Ž.

Za nami je najbolj vesela noč v letu. Ljudje so v urah veselega pričakovanja pozabili na vsakdanje skrbi in si opolnoči prijateljsko nazdravili. Na sliki zgoraj: Silvestrovanje v Šmarjeških Toplicah. Spodaj: Takole pa so zaplesali v Novo leto pari v hotelu Turist v Brežicah, kjer so jih zabavali Brežiški vezirji. (Foto: Sandi Mikulan in Jožica Teppey)

Odsloj Rihar

Inž. Niko Rihar, direktor kmetijske sole in podpredsednik občinske skupščine Novo mesto, je bil prejšnji teden izvoljen za novega predsednika medobčinskega sveta Socialistične zveze za Dolenjsko. Glede na zahtevnost funkcije in novo vlogo SZDL bo inž. Rihar novo dolžnost opravljal profesionalno. Formalni pristane na to izvolitev morajo sicer dati še občinske konference SZDL v Črnomlju, Metliki, Novem mestu in Trebnjem, sporočili pa so, da bodo to uredile še ta mesec. Do zdaj je medobčinski svet leto dni vodil Uroš Dular, ki pa bo še nadalje predsednik občinske konference SZDL v Novem mestu.

BRINŠEK NA ODGOVORNO MESTO

Dosedanji predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Ribnica Rudi Brinšek je s 1. januarjem prevzel novo odgovorno dolžnost sekretarja skupnosti občin ljubljanskega območja (regije). Ta skupnost zajema tudi dolenske občine Ribnica, Kočevje, Grosuplje in Litija.

SMRTNI PADEC

27. decembra okrog 14. ure se je pri delu ponesrečil 32-letni delavec novomeškega cestnega podjetja Jože Sluga iz Straže pri Krškem. Ta dan je Sluga čistil grmovje ob cesti pri Sotelskem, pri tem pa je na glavo padel čez škarpo okrog 5 metrov globoko. Pri padcu na cesto je dobil tako hude poškodbe, da jim je dan kasneje v novomeški bolnišnici podlegel.

Novo iz Trima

V petek, 27. decembra je bil v prostorih Trima v Trebnjem sestanek predstavnikov vseh cestnih skupnosti Jugoslavije, kjer so si gostje ogledali lahko tudi dvoje novosti te tovarne.

Ta trebanjska tovarna, ki je zrasla iz male delavnice in je v minulem letu ustvarila že za 120 milijonov celotnega dohodka, znova in znova preseneča z novostmi. Dosegli so v tovarni v glavnem izdelovali različne industrijske dvorane, telovadnice in cisterne. Prednost na novo prikaznega stanovanjskega objekta pa je, da ga je ob dobri organizaciji mogoče postaviti v enem mesecu. Objekt je tudi razstavljiv. Vmesne stene je mogoče poljubno prestavljati, stenske sendvič plošče (nova tovarna teh plošč bo začela delati v Trimu predvidoma maja) z dodatno izolacijo nadomešča 50 cm debel opečni zid. Razen za bivanje ob različnih namenih je objekt primeren tudi za šole in vrtnice.

Druga novost, o njen šele razmišljajo, saj je dokončna odločitev odvisna od zanimanja trga, so elementi iz valovite pločvine, ki lahko pridejo prav cestarjem za gradnjo predorov, propustov, zaščito cestišče pred plazovi, skladišča, odvodnjavanje, itd. Obe novosti, ki so v svetu že močno uveljavljene, bi bile s proizvodnjo v Trebnjem dostopne tudi na našem trgu.

A. Ž.

predstavnik cestnih skupnosti Jugoslavije so si v trebanjskem TRIMU 27. decembra z zanimanjem ogledali prototip novega načina za gradnjo predorov iz valovite pločvine, ki omogoča še raznovrstno uporabo pri sodobni gradnji cest. Polaganje takih cevi za odvodnjavanje je za 30 odst. cenejša kot uporaba betonskih. Na sliki: ogled zorca. (Foto: Železnik)

POSLOVALNICA SAVE V ČRNOMLJU

Zavarovalnica SAVA — poslovna enota Novo mesto, obvešča organizacije združenega dela in druge organizacije in skupnosti ter občane z območja BELE KRAJINE, da bo odprla v letu 1975 svojo poslovalnico v Črnomlju v zgradbi občinske skupščine, I. nadstropje, soba št. 30.

Poslovalnica bo odprta vsak torek od 9. do 15. ure.

Poslovalnica bo nudila zavarovalne storitve in dajala potrebne informacije s področja dela zavarovalnice.

ZAVAROVALNICA SAVA
PE NOVO MESTO

Dolenjske Iskre poslej skupaj

V skupnosti TOZD bodo povezane tovarne, katerih dejavnost se med seboj dopolnjuje - Zaposleni so se že izrekli za tako organiziranost

Dolenjske Iskre, razen novomeške, bodo poslej združene v novi delovni organizaciji: Iskra — industrija elementov za elektroniko. Taka reorganizacija je v skladu s prizadevanjem Združenega podjetja Iskra, ki bo imela od letos dalje proizvodnjo in poslovanje urejeno po branžah.

V samoupravnem sporazumu, o

katerem so se zaposleni izrekli na zborih v drugi polovici lanskega decembra, so posebej poudarili smotri takega združevanja. Tako naj bi v posamezni branži enotno in skupaj načrtovali razvoj, povežali proizvodnje, ki se med seboj dopolnjujejo, hkrati pa združevali znanje in sposobnosti pri prodaji izdelkov in nabavi reprodukcijskega materiala.

V novi delovni organizaciji bodo poslej od dolenjskih Isker kot TOZD mokronosna tovarna elektrolitov, žužemberška tovarna keramičnih kondenzatorjev, semiška tovarna kondenzatorjev in šentjernejska tovarna uporov in potenciometrov, od drugih pa: ljubljanske

tovarne Feriti, Keramika, Magneti, Orodjarna, Sem in Zmaj in trboveljski Polprevodniki.

Iskra — industrija elementov za elektroniko bo v okviru Združenega podjetja Iskra skupnost TOZD podobno, kot bodo tudi vse druge „branžne“ organizacije. Sporazum o združevanju, ki je dobil potrditev velike večine zaposlenih v omenjenih Iskrih tovarnah, je začasnega značaja, s tem v zvezi pa je začasna tudi rešitev z žiro računi.

Kot je na eni od sindikalnih sej Iskre poudaril generalni direktor Združenega podjetja Jože Hujs, se je zamisel o združevanju po branžah porodila že pred osmimi leti.

I. ZORAN

V pričakovanju referendumu

Brežice: 19. jan. glasovanje o samoprispevku - Zahteve komisije ZK in sindikata

—Komite občinske konference ZKS v brežiški občini poziva vse komuniste v občini, naj se nemudoma vključijo v priprave na referendum za modernizacijo občinskih cest. Biti morajo pobudniki vseh oblik obveščanja in tolmačiti občanom, zakaj se je občinska skupščina odločila za tako pot.

Uspel referendum

Kočevje: z združevanjem gostinstva je treba nadaljevati

Kolektiv kočevskega hotela „Pugled“ je 23. decembra na referendumu glasoval o združitvi z restavracijo Združenega KGP Kočevje. Kot že prej v kolektivu restavracije, tako je tudi v kolektivu hotela Pugled velika večina zaposlenih glasovala za združitve.

Oba kolektiva poslujeta združeno od 1. januarja 1975. Restavracija je zdaj enota hotela Pugled, ki samostojno ugotavlja dohodek. Ni pa pravna oseba oziroma TOZD.

Združitve hotela in restavracije je sad dvoletnih razprav o združevanju družbenega gostinstva v kočevski občini. Akcija za združevanje je dosegla le delni uspeh, saj se motel Jasnica še vedno ni odločil za združitve.

Referendum je razpisan za 19. januar. Takrat bodo volivci imeli odločilno besedo. Če se bo večina izrekla za samoprispevek, potem se lahko nadejajo, da bo občinska cestna služba začela takoj uresničevati program modernizacije, ki vključuje okoli 132 kilometrov cest. Z delovnimi organizacijami, obrtniki, gostinci in avtoprevozniki bo občinska skupščina sklenila družbeni dogovor že v prvi polovici januarja. Dosegli so še povsod pokazali razumevanje za sodelovanje pri obnovi cest, ki so zelo slabe.

Komite tokrat poziva komuniste v organizacijah združenega dela, krajevnih in interesnih skupnostih, naj se usmerijo prizadevanja delovnih ljudi k varčevanju. V delovnih kolektivih so dolžni sprejeti stabilizacijske programe, vendar ne le v ozkem krogu. Sprejemati jih morajo na zborih delavcev. Tako zahteva občinski svet Zveze sindikatov. Taki programi morajo biti konkretni, z vpisanimi roki in imeni izvajalcev posameznih nalog.

J. TEPPEY

Za 51 odstotkov več

Na 5. seji zbora združenega dela, krajevnih skupnosti in družbeno-političnega zbora v Metliki, ki so jo imeli 26. decembra, je 52 delegatov v eni izmed najbolj zanimivih točk dnevnega reda poslušalo poročilo o realizaciji plana gospodarskih organizacij za devet mesecev 1974. leta. V tem času je gospodarstvo v občini v primerjavi z enakim obdobjem lani doseglo naslednje poslovne uspehe: organizacije združenega dela so v devetih mesecih letos realizirale 412.364.000 dinarjev celotnega dohodka ali za 51 odstotkov več kot v enakem času lani, ko je celotni dohodek znašal 273.045.000 dinarjev. Dohodek na zaposlenega, ki pomeni finančno merilo ustvarjalne produktivnosti poslovanja, je v devetih mesecih letos za 33 odstotkov višji od doseženega dohodka v istem obdobju lani.

več kot v enakem obdobju lani. Rast družbenega proizvoda zaostaja za rastjo dohodka, ker je naraščala amortizacija v letošnjem letu počasneje od dohodka, hkrati pa vseeno presega z resolucijo predvideni nominalni porast. O poslovanju posameznih organizacij združenega dela bomo več pisali v prihodnjih številkih.

OBLJUBA DELA DOLG

Dragi pionirji iz Podpreske! Vem, da obljuba dela dolg. V kratkem vas bom obiskal z lučkovno igrico Leopolda Suhodolčana „Medvedek na obisku“. To zdaj pripravljam za dedka Mraza v Kočevju. Ko bomo tukaj z igrico končali, bomo prišli k vam. Ne vem pa še, če vas bom obiskali že do novega leta. S časom smo na temnem, zato se lahko zgodi, da pridemo šele po novem letu. V kratkem na svidenje.

MITJA GLAD

V imenu sveta za ljudsko obrambo občinske skupščine Kočevje je podelil priznanja in nagrade zaslužnim posameznikom in organizacijam tudi predsednik občinske skupščine inž. Savo Vovk. (Foto: J. Primc)

Priznanja in pohvale ob dnevu JLA

Prebran tudi ukaz o napredovanju rezervnih vojaških starešin

Na svečanosti ob dnevu JLA v Kočevju so sodelovali pevska skupina DOREMI, recitatorji gimnazije, harmonikar Bojan Kovač iz glasbene šole in moški pevski zbor „Ciril Silič“ iz Vrtojbe pri Novi Gorici.

Na proslavi je predsednik Zveze rezervnih vojaških starešin Janko Novak prebral najprej, kateri rezervni vojaške starešine so letos napredovali v višji čin, nato pa je podelil priznanja in nagrade zaslužnim posameznikom, organom in organizacijam oziroma prebral pohvale zanje.

ZDRUŽEVANJE MALIH

Najprej naj bi se združila trebanjsko Stanovanjsko podjetje in Komunarno podjetje, potem pa še mirensko Gradbeno opekarsko podjetje, so na seji komiteja občinske konference ZK Trebnje 16. decembra soglašali s poročilom skupine, ki pripravljala združitve. Odgovornim v teh podjetjih so naložili, naj takoj prično s pripravami, da se obema podjetjema pridruži še mirensko podjetje.

»Glasbeni obrat«

Letos nameravajo v Kostanjevici izdelati okoli 5.000 orgel

Tam, kjer so nekaj let tekli Labodovi stroji, sedijo od lanskega januarja dekleta in pod vodstvom Iskrin strokovnjakov izdelujejo svetlobne regulatorje, elektronske orgle in druge elemente za industrijsko elektroniko. Ta ženski kolektiv je zvečine iz kostanjeviške okolice – iz vasi pod Gorjanci. Proizvodnja je tiha, brez večjega ropota, tako da obiskovalec, ki zajde na obnovljene arkadne hodnike kostanjeviškega gradu, niti ne „posumi“ da bi bilo v tem nekdanjem kloštru še kaj, kar bi ne bilo čista kulturna dejavnost. O tem oddelku šentjernejske Iskre se pravzaprav malo ve, omenjajo ga le bolj mimogrede ali pa sploh ne, čeprav je tudi tu samoupravljanje prav tako razvito kot v Ssentjerneju.

Glas o tem, da v Kostanjevici izdelujejo elektronske orgle, je v javnost prišel le nekajkrat, a v taki obliki, da se ni dalo natanko vedeti, za kaj pravzaprav gre. Človek dobi pravo „informacijo“ šele, ko stopi v dvorano in mu ponudijo, naj preizkusi svoje glasbeno znanje na črno-belih tipkah. Podpisani je to storil ob navzočnosti vodje oddelka Vilija Puncuha, sicer sekretarja osnovne organizacije ZK v šentjernejski Iskri. V prvem letu je ta „glasbeni“ oddelk izdelal kakšnih 500 orgel, letos pa jih načrtuje desetkrat več – okoli 5.000. Kajpak nameravajo v ta namen sprejeti več novih delavcev in delavcev.

I. ZORAN

NOV PROMETNI RED V NOvem MESTU

Včeraj je začel v Novem mestu veljati nov red glede prometa s tovornimi motornimi vozili z nosilnostjo nad 2 tona, s traktorji, delovnimi stroji in počitniškimi prikolicami. Po Cesti komandanta Staneta, Glavnem trgu in mostu preko Krke je med 5.30 in 7. uro ter med 13.30 in 15. uro prepovedan promet s prejšnjimi vozili. Prepoved ne velja za gasilska vozila, vozila organizacij za vzdrževanje cest in gradbenih organizacij, če imajo dovoljenje pristojnega upravnega organa občinske skupščine Novo mesto.

Frontna SZDL

Na Dolenjskem se bo javna razprava o osnutku novega statuta Socialistične zveze začela te dni. Izvršni odbori občinskih konferenc bodo do 10. januarja pripravili načrt, ki bo predvidel, kaj in kje bo potrebno kaj reči o dokumentu, ki obravnava z novo ustavo opredeljeno poslanstvo in naloge Socialistične zveze. Javna razprava bo predvidoma do konca januarja, nakar bo statut sprejela republiška konferenca SZDL.

Predlagani statut nadaljuje z dokumentom „SZDL danes“ začeto obdobje organizacijskega in vsebinskega prilagajanja Socialistične zveze potrebam in interesom današnjega časa. Ta dokument velja od leta 1970.

V tem času je bila dosežena jasna opredelitev Socialistične zveze kot frontne organizacije v novi ustavi, to njeno vlogo pa so potrdili tudi dokumenti republiškega in zveznega kongresa Zveze komunistov. Seveda je odveč bojazen, da bo s to novo vlogo Socialistične zveze okrnjeno poslanstvo drugih političnih organizacij. Lojze Šterk, sekretar medobčinskega sveta Zveze komunistov za Dolenjsko, je na prednovoletni seji medobčinskega sveta Socialistične zveze v Novem mestu po-udaril, da bo sleherni politična organizacija tudi poslej delovala samostojno, da pa je prav gotovo v Socialistični zvezi mesto za doseganje idejne in akcijske enotnosti. V tem smislu je tudi treba razumeti vlogo Socialistične zveze kot frontne organizacije.

Kaj pomeni ta frontnost, je Socialistična zveza v bližnji preteklosti nekajkrat pokazala. Spomnimo se ustavnih razprav, obojih lanskih volitev, v občinske skupščine in samoupravne interesne skupnosti, nenehne bitke za uveljavljanje ustavnih načel v temeljnih organizacijah združenega dela pa v krajevnih skupnostih in drugod. Na sestankih in drugih delovnih pogovorih smo slišali: „SZDL naj to, SZDL naj ono!“ In Socialistična zveza je zbrala okoli sebe vse, ki jih je kakorkoli lahko vključila v bitko za nove samoupravne socialistične odnose. Poslej naj bi bilo takih mobilizacij še več. Duh nove vloge Socialistične zveze mora zajeti slehernega komunista oziroma, kakor je bilo slišati, v Socialistični zvezi naj bo poslej jedro delovanja Zveze komunistov.

I. ZORAN

PLAKETA IN NAPREDOVANJE

Ob dnevu JLA je poveljnik ljubljanskega armadnega območja generalpolkovnik Franc Tavčar-Rok podelil plakete JLA zaslužnim posameznikom in organizacijam. Med dobitniki srednje plakete JLA je bila tudi družbenopolitična skupnost Ribnica.

Z ukazom vrhovnega poveljnika oboroženih sil SFRJ maršala Josipa Brozeta Tita je za dan JLA napredovalo tudi več vojaških starešin. V čin generalpodpolkovnika je napredoval tudi generalmajor Jože Ožbolt, rojen v kočevski občini.

POGOSTILI UPOKOJENCE

Kočevsko gradbeno podjetje Zidar je priredilo svojim upokojencem preteklo soboto družabni sestanek. Udeležilo se ga je okoli 30 upokojencev, večinoma iz bližnjih krajev. Zidar ima tudi veliko upokojencev iz drugih republik. Tem so poslali novoleto darilo na dom.

Na sestanku je prisel celo 85-letni Valand iz Cakovca. Ni se ustrašil potovanja. Želel je videti, kako Kočevje napreduje. Bil je presenečen ter je zadovoljno izjavil: „Lepo nadaljujete tisto, kar smo mi pred 20 leti s trdom začeli.“ Veliko resnice je v teh besedah. Tega se, žal, tudi marsikateri domačin ne zaveda.

Se dolgo so posedeli v hotelu Puled in obujali spomine na minulo delo. Podjetje se je spomnilo tudi vdov umrlih upokojencev in jim poslalo novoleto darila.

ANDREJ ARKO

Regijska skupnost ostane

Novomeška zdravstvena skupnost dobila vodstvo

V Novem mestu je imela 25. decembra skupščina zdravstvene skupnosti prvo sejo. Za predsednika so izvolili Romana Čelensnika iz Škocjana. Zbor uporabnikov bo vodila Lojzka Potrč, zboru izvajalcev pa bo predsedoval dr. Dragan Zatežič. Za predsednika izvršilnega odbora je skupščina izvolila Milana Bratuša, za predsednika odbora delavskega nadzora pa Franca Somraka. V skupščini je 59 delegatskih mest.

Zvone Suštaršič, direktor strokovne službe, je delegatom na seji nazorno predložil vlogo in pomen te

občinske zdravstvene skupnosti, sestavljene iz zbora uporabnikov in zbora izvajalcev zdravstvenega varstva in zavarovanja. Take skupnosti bodo imele tudi druge občine na območju, kjer je zdaj delovala začasna skupnost zdravstvenega varstva in zavarovanja. Gre za območje z okoli 120.000 prebivalci in kjer je bilo lani za zdravstvo porabljenih nad 200 milijonov dinarjev.

Za enotno politiko na Dolenjskem bo skrbel regionalna zdravstvena skupnost, kamor bodo pošiljale delegate občinske skupnosti. Z dokumenti je urejeno, da bo regionalna skupnost prevzemala tudi vse rizike na svojem območju. S posebnim sporazumom bodo občinske zdravstvene skupnosti ustanovile tudi poseben solidarnostni sklad, ki bo izravnaval potrošnjo v občinah.

Volitve še enkrat, tokrat v ocenah

Na Dolenjskem so se tudi na decembrskih volitvah pojavile hibe, na katere so opozorili že prej - po državnih volitvah spomladi 1974

Na decembrskih volitvah smo na Dolenjskem izvolili 3.061 delegatov za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Volilna udeležba je bila nekoliko boljša od republiškega povprečja, obenem pa malo slabša od udeležbe na skupščinskih volitvah v regiji nekaj mesecev prej. Medobčinski svet SZDL v Novem mestu je podatke in pomanjkljivosti zadnjih volitev obravnaval 24. decembra.

Hiba z volilnimi imeniki se je spet ponovila na decembrskih volitvah, kar so člani medobčinskega sveta ocenili za zelo neodgovorno. V Novem mestu in Metliki se je na primer zgodilo, da so zaradi pomanjkljive evidence izostali z volitev številni občani, ki so se preselili ali pa stanujejo v novih blokih in naseljih. Podobno kot za Slovenijo velja tudi za večji del dolenjskih občin, da so se državne volilne komisije prepozno vklju-

čile v volilne priprave, kar je samo izvedbo volitev seveda še bolj otežilo.

Na zahtevo medobčinskega sveta SZDL bodo občinske konference SZDL v Črnomlju, Metliki, Novem mestu in Trebnjem izdelale ocene volitev do 20. januarja. Do konca januarja pa bo narejena ocena za regijo. Do tedaj bo svojo oceno pripravila tudi republiška konferenca SZDL. V ocenah bodo osvetlili

vse dobre in slabe strani volitev za samoupravne interesne skupnosti oziroma postopkov, ki jih je bilo potrebno opraviti za decembrske volitve. Posebno pozornost bodo v ocenah posvetili krajevnim skupnostim in TOZD, ki so imele najmanjšo volilno udeležbo. Pretrpeli bodo tudi, kako so se med pripravami in na volitvah vedli komunisti, ocenili nezdravo ponašanje nekaterih vodilnih v TOZD in odnos matičnih služb do volilnih imenikov in seznamov. Tudi vključevanje sredstev javnega obveščanja, posebej Dolenjskega lista, v volilne priprave bodo ocenili.

I. Z.

Vsi ljudje vse vedo

Pregovor pravi, da vsi ljudje vse vedo. V uredništvu si vsak teden belimo glave, ko razmišljamo o tem, kaj pisati, da bo časopis boljši in za bralce še bolj zanimiv.

POMAGAJTE NAM!

Če je res, kar pravi pregovor, nam bo vaša pomoč v veliko korist. Napisati odgovor in sodelovati v naši anketi – to je tisto, kar pričakujemo od vas! Vaše delo bomo bogato nagradili. Izmed tistih, ki nam boste odgovorili na zastavljena vprašanja, bomo izžrebali štirinajst nagrad:

1. nagrada - 1000 dinarjev,
2. nagrada - 500 dinarjev,
3. nagrada - 250 dinarjev,
4. nagrada - 200 dinarjev in 10 knjižnih nagrad

PRIPIS UREDNIŠTVA. V razpisu te ankete je prejšnji teden pomotoma izpadla četrta nagrada.

Pričakujemo, da nam boste izpolnjen anketni list poslali do 15. januarja 1975 na naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, p. p. 33, z oznako na kuverti: ANKETA.

Ime in priimek .....

poklic ....., starost .....

natančen naslov .....

Ali redno berete Dolenjski list? .....

Kakšen se vam zdi? (dober, povprečen, slab, odličen, zanič) .....

Kateri prispevki vas bolj pritegnejo? (informativno-politični ali zanimivo-poučni) .....

Navedite po vrsti področja, ki vas v listu zanimajo (a. politika, b. gospodarstvo, c. odmevi bralcev, d. kultura, e. šport in mladina, f. splošne zanimivosti, g. komunske strani, h. domače zanimivosti, i. kriminal, j. zabava, k. Priloga) .....

Kateri prispevki so vam zadnje tedne najbolj ostali v spominu?

Kaj bi moralo po vašem še biti v listu, česar zdaj ni?

Kaj bi lahko brez škode opustili?

Ali sodite, da bi Novo mesto kot pokrajinsko središče lahko redno (enkrat na mesec) izdajalo Dolenjske razglede, namenjene kulturnemu življenju v naši pokrajini?

Druge vaše pripombe .....

Člani foto-kino kluba osnovne šole Kočevje so se z vso vnemo lotili fotografske akcije „Moje mesto“, v kateri nameravajo posneti življenje mesta in njegovih prebivalcev iz vseh mogočih zornih kotov. Nastale fotografije bodo razstavili v likovnem salonu (Foto: F. Brus)

V Brežicah prosilci za dodelitev stanovanja nestrpno čakajo, da se jim bo nasmehnila sreča. Med tistimi, ki so vložili prošnje, je tudi veliko mladih zakoncev. Tokrat se jim ponuja možnost, da bodo dobili streho v blokih, ki jih gradijo iz sredstev solidarnostnega sklada.

„30 naših ljudi novomeške IMV od znotraj še videlo ni, a so že na njenem plačilnem spisku. Razen tega ima IMV tu tovornjake, buldožer in še posebno ekipo, ki se vozi sem vsak dan iz Novega mesta.“ je pohvalil to tovarno Štane Miklič iz Roj. Pred novim letom so še pozno v noč utrjevali cesto, ki navezuje na avtomobilsko cesto 15 trebelanskih vasi. Tako gradi tovarna z vaščani cesto do novih delavcev. Na sliki: med akcijo 27. decembra. (Foto: Železnik)

NEODBAVČENIH 40.000 DINARJEV

Izvršni svet je predlagal skupščini SR Slovenije, naj dopolni zakon o stopnjah republiških davkov in taks. Skupščina je predlog sprejela. Doslej je bil neoddavčljivi del skupnega dohodka občana 35.000 dinarjev, olajšava za otroka je znašala 13.800 dinarjev, za druge vzdrževane družinske člane pa po 11.500 dinarjev. Pri odmeri davka od skupnega dohodka občanov za leto 1974 znaša neoddavčljivi del dohodka 40.000 dinarjev, zvečali pa sta se tudi olajšavi za otroke in druge vzdrževane družinske člane. Po novem znaša olajšava za otroka 16.000 dinarjev, za druge vzdrževane družinske člane pa po 13.000 dinarjev.

Hrvati načrtujejo napredek, mi pa...

Poročali smo že o načrtih Hrvatske za razvoj zgornje Kolpske doline, po katerih naj bi bila Kolpa plovna do Broda na Kolpi, od tam pa bi vodil podzemski prekop do pristanišča Bakar. Po tem načrtu bi bilo na Kolpi tudi več električnih central.

Podoba iz doline, ki izumira

Nikjer sicer nismo zasledili, če bo ta proga potekala tudi po tistem delu Kolpske doline, ki meji s kočevsko občino, vendar ljudje govorijo, da bo, ker so za take načrte slišali že pred leti. Ostali načrti pa zagotovo govorijo tudi o tistem delu Kolpske doline, ki meji s kočevsko občino.

Vendar vse to niti ni tako pomembno. Najpomembnejše je, da Hrvatska v svojih načrtih razvoja zelo resno upošteva Kolpsko dolino, Slovenija pa o tej dolini popolnoma molči. Hrvatska računa na razvoj Kolpske doline, Slovenija pa kot da na njen propad. To trditve naj podkrepi s podatkom iz knjige Antona Ožbolta „Dežela Petra Klepca“, ki na 554 strani govori tudi o bodoči načrtovani razporeditvi prebivalstva na območju nekdanje občine Osilnica in pravi, da je območje Osilnice šlo leta 1942 kar 1273 prebivalcev, leta 1961 le 707 prebivalcev, leta 1991 pa jih bo predvidoma samo še 90.

J. PRIMC

O zložbi pa nič

Dokler bo slovenska kmetijska zemlja razparcelirana v skoraj pet milijonov kosov ali: dokler bodo parcele v dolenskih občinah merile v povprečju komaj 20 arov, ne bo odpravljen eden izmed poglavitnih vzrokov za zaostajanje kmetijstva

Zanimanje za stroje – jalovo, če ostajajo zemljišča preveč razdrobljena

za drugimi gospodarskimi panogami. Toda medtem ko je o združevanju v industriji toliko besed, pa tudi

akcij, se o zložbi kmetijskih zemljišč, ki je tudi ena izmed oblik racionalizacije, komajda kdaj pa kdaj kaj sliši.

Znano je, da se je prvi napredek v kmetijsko razvitih deželah začel šele z množično arondacijo ali komasacijo zemljišč, toda pri nas se tega dolgoročnega in resda dragega postopka ne lotimo v večjem obsegu. Zakon predvideva, da bi zložbo predlagali kmetje, občinska skupščina ali zemljiška skupnost, vendar ga v večini občin – nihče. Zlasti od zemljiških skupnosti je bilo pričakovati več in je res že čas, da se lotijo tudi vsebinskih nalog, za katere so bile ustanovljene.

Eno je res: zemljiške skupnosti nimajo „aparata“ in so odvisne predvsem od sodelovanja kmetijskih strokovnjakov iz delovnih organizacij in splošne družbene pomoči. To pomeni, da nosi kmetijska stroka največjo odgovornost, da se skupnosti kar najhitreje usposobijo za svoje delo. Zložba zemljišč je za razvoj kmetijstva eden najbolj nujnih in koristnih ukrepov, zato se je treba lotiti čimprej – zlasti še zato, ker se namenski denar zanjo v občinah že zbira in ni izkoriščen za svoj pravi namen.

M. LEGAN

Prva lastovka

Novo mesto trdno drži svoje prvenstvo – v podražitvah. Kot sporoča republiški Zavod za statistiko, so se cene na drobno tudi v novembru najbolj povečale v dolenski metropoli, ki je eno izmed štirih slovenskih mest, opazovanih pod statističnim drobnogledom.

Razlike niso ravno neznatne. Indeks cen industrijskih izdelkov je v Novem mestu znašal novembra kar 148,7 (v primerjavi z novembrom 1973), v Ljubljani 144,2, v Kopru 140,2, v Mariboru pa le 126,9. Komajda verjetna razlika med Mariborom in Novim mestom! Vse cene na drobno so bile v Novem mestu višje za 41,8 odst., v Ljubljani za 40,2 odst., v Mariboru za 37,9 odst. in v Kopru za 35,5 odstotka. Samo v cenah storitev naše mesto ni obdržalo prvga mesta, temveč se je „zadovoljilo“ s tretjim.

Samo ponovimo naj: takšne številke so posledica dolgoletne vase

zaprtoji novomeške trgovine in zmanjšane konkurenčnosti. Velike trgovske hiše skorajda niso prodire v Novo mesto, zato že vseskozi manjka „prepiha“, ki bi pritiskal na nižanje cen.

Na začetku leta se lahko vprašamo: bo tudi letos tako? Najbrž še, v prihodnjih letih pa se bo Novo mesto verjetno zne bilo take slave. Na križišču Ljubljanske ceste s Cesto herojev že pripravljajo prostor za novo Namo, občinska skupščina pa ima pripravljenih še nekaj lokacij za nove trgovine, za katere išče investitorje.

M. L.

S kmetom, lastnikom gozda, bo treba vnaprej bolje voziti

Končno odločneje

Pred kratkim so se dogovarjali predstavniki Združenega KGP Kočevje (Kmetijskega in gozdnega gospodarstva), LJK Kočevje, INLES Ribnica in Kmetijske zadruge Ribnica o nadaljnjem tesnejšem sodelovanju. Doslej so se o takem sodelovanju dogovarjali le predstavniki gozdarstva in lesne industrije, tokrat pa so se prvič razgovorom pridružili še predstavniki družbenega in zasebnega kmetijstva. Kmetijstvo je vključeno v te razgovore o sodelovanju in združevanju na tem območju, ker na primer zasebni kmetje iz ribniške občine že zdaj pogodbeno sodelujejo z ZKGP na področju gozdarstva, prav pa bi bilo, da bi se to sodelovanje razširilo še na področje kmetijstva.

Sprejet je bil tudi sklep, naj bi v krog sodelavcev pritegnili še druge (T)OZD v obeh občinah, ki se ukvarjajo s plemenitenjem lesa oziroma se njihova proizvodnja dopolnjuje s proizvodi lesne industrije. Zato so tudi razširili dosedanj iniciativni odbor, ki pripravlja predloge o tesnejšem sodelovanju in združevanju.

Vendar se razgovori o združevanju in sodelovanju lesne industrije in gozdarstva vlečejo že okoli dve leti, če ne več. Zato je upravičen poseg obeh občinskih komitejev ZK, ki zahtevata, naj se sprejeta partijska in gospodarska stališča o združevanju gozdarstva in lesne industrije končno tudi uresničijo.

J. PRIMC

Verdno je zapisati...

Zamrl je silvestrski zvenket kozarcev in v letu 1975 smo. Spet „na tleh“, v naši stvarnosti, na začetku težkega gospodarskega leta, težkega od lanskega in mnogih prejšnjih, s štafeto „inflacija“ v rokah, večjo od vseh dosedanjih, s tem zunanjim izrazom vseh notranjih gospodarskih slabosti. Da uvoženih težav niti ne omenjamo.

Stvar so resne, tako pravijo vsi politični sklepi in dokumenti. Sprejeta resolucija o družbeno ekonomski politiki in razvoju Slovenije v letošnjem letu terja izredne napore, večjo odgovornost vseh družbenih dejavnikov, nadaljnjo krepitve vloge združenega dela, povečanje delovne storilnosti, iskanje rezerv, varčevanje, racionalno porabo na vseh ravneh, nujno povečanje izvoza itd. Torej vse tisto, kar mora biti sestavina vsakdanjega boja za dobro gospodarjenje.

Ali pa bomo tudi uspeli uresničiti novoletne sklepe, ko pa jih že toliko nismo? Ni izbire, le vi skupaj jih lahko. Lepo pravi slovenski pregovor tisto o metli in pragu. Presneto tiho bi bilo, če bi dovolili govoriti o napakah in pomanjkljivostih drugih le tistim, ki so že očedili svoj prag.

Po Silvestru

Več in bolje moramo delati, pa četudi to komu zveni priganjaško. Zvezni sindikalni kongres je ob koncu minulega leta pridral to piko na „i“ kot izraz težnje delavcev, ki vedo, kje raste vsakdanji kruh. Nič ni brez dela in ustvarjalnosti, zato mora delo dobiti pravo veljavo, postati takorekoč kult, zato je treba izkoreniniti nevarno psihologijo nedela.

Nič kaj novoletno se ne glasijo te besede, saj govorijo le o trdem delu in vsakdanjem trudu, ki edini lahko pomaga, da se „pretolčemo skozi to zimo“.

M. LEGAN

Sejmišča

BREŽICE – Na sobotni sejmu so rejci pripeljali 684 prašičev. Do 3 mesece starih živali so prodali 521 po 23–24 dinarjev za kilogram žive teže, nad 3 mesece starih prašičev pa so prodali 27 po 15–17 dinarjev za kilogram žive teže.

NOVO MESTO – Na ponedeljkov sejmu so rejci pripeljali 430 prašičev, od katerih so jih prodali 318. Prašiče stare od 6 do 12 tednov so prodajali po 400–540 dinarjev, medtem ko se je cena prašičem starih od 3 do 6 mesecev gibala do 800 dinarjev. Cene se od zadnjega sejma torej niso bistveno spremenile.

Kmetijski kotichek

Proti večči - brez moči

Ko so komisije lansko leto ocenjevale pridelke koruze za zrnje v okviru tekmovanja za boljše pridelke, so ponekod ugotavljale, da je to poljščino napadla koruzna večča. Podobno so poročali s Stajerskega, kjer je na Dravskem polju koruzna večča povzročila preko 80 odstotkov škode na pridelku. Ker dela ta škodljivec vedno več škode, je prav, da ga spoznamo boljše.

Gosenica koruzne večče prezimi v koruznih ostankih, v suhih steblih in tudi drugih rastlin. Sredi junija se iz bube razvijejo metuljčki, katerih samice odložijo jajčeca na spodnjo stran listov, najpogosteje ob listne žile. Gosenice objedajo mlade, nerazvite liste, vrhni del listne nožnice, prevrtajo glavno listno žilo, zato se listje lomi. Prav tako napadejo gosenice tudi stebela, v katerih napravijo rove, iz katerih izhaja značilna žagovina.

Tako prevrtana stebela postanejo zelo krhka in jih vsak manjši veter lahko podre. Posledica zmanjšane oskrbe rastline s hrano so manjši, nerazviti storži s slabim zrnjem. Zaradi polomljenih stebel nastanejo težave pri kombajniranju. Pokazalo se je, da se zlasti radi polomijo hibridi z visoko nasajenim storžem.

Zakaj se pravzaprav ta škodljivca zadnja leta tako hitro širi pri nas? Vzroki so: zanemarjanje kolobarja, puščanje neuničene koruznice na njivah, kjer prezimi škodljivec, prehitro zaoravanje koruznice in občutljivi hibridi. Vse to smo zadnja leta zelo zanemarjali in prav v tem lahko iščemo vzroke za tako hitro razmnoževanje koruzne večče.

Zaenkrat smo še brez moči proti temu škodljivcu, zato smo še vedno navezani na preventivne ukrepe. Koruznico je treba takoj po spravilu koruze globoko zaorati. Uničite vse ostanke koruznice do 15. maja! Žlahtnitelji rastlin si prizadevajo, da bi vzgojili čimveč takih hibridov, ki bi lažje prenesli napad koruzne večče.

Inž. A. CANKAR

– Zdrženi glodalci

(Karikatura: Marjan Bregar)

V Posavju so stekle priprave za združitev podjetij kovinske stroke. V dosedanjih razgovorih so izrazili pripravljenost za tesnejšo povezavo v organizacijo združenega dela ali sestavljeno organizacijo združenega dela Kovinarska Krško, SOP Krško, Signat Brestanica, Obrtno kovinsko podjetje Dobova, Livarna Dobova, Kovinoplast Jesenice na Dolenjskem, Klemos Lenart v Slovenskih goricah in Engineering Kranj. V načrtu imajo še dogovore s krškim podjetjem Sava in s kranjskim Iksom. Komisije že delajo in pripravljajo predloge za najustreznejše tehnološke in organizacijske rešitve. Nujna bo specializacija oziroma medsebojna delitev dela. Že zdaj ugotavljajo, da bi se kazalo povezati v OZD, ki naj bi se nato vezala naprej na sestavljeno organizacijo združenega dela „Iskra-Gorenje“.

Praški in mast le za velika mesta?

V Sevnici nič pralnih praškov, tu in tam malo svinjske masti

Kupci v sevnški občini negodujejo: police samopostrežnic v Sevnici nimajo pralnih praškov vseh vrst, ni svinjske masti. Prihajajo vesti, da je tega v Ljubljani in drugih večjih mestih dovolj. O tem, kaj skušajo ukreniti domači trgovci, smo se pogovarjali v obeh osrednjih skladiščih, pri sevnškem Trgovskem podjetju in samopostrežni trgovini celjskega Merxa.

Kot so povedali pri obeh podjetjih, naredijo največjo zmesnjava na

trgu napovedi v tisku in televiziji o predvidenih podražitvah.

„Do zadnjega pomanjkanja je bilo v redu, zadnje čase pa npr. od tovarne Zlatorog nismo dobili ničesar. V soboto sem si s tem namenom ogledal ljubljanske trgovine, tam je

bilo praška zadržani,“ nam je dejal Karel Zlender iz osrednjega skladišča sevnškega Trgovskega podjetja. „Od nekaterih grosistov dobimo po nekaj kartonov praškov, kar bi morda še nekako krilo potrebe ob normalni potrošnji, toda ob vseh v tisku in televiziji se je povpraševanje zelo povečalo,“ je pristavil.

Pri Merxu v Sevnici so dobili nekaj pralnega praška nazadnje 18. decembra. „Prihajajo le majhne količine; v takih razmerah ljudje naročajo prašek kot mleko in kruh,“ je povedal poslovodja Imperl. Zanimive so tudi ugotovitve o večjem zanimanju za svinjsko mast po podražitvi olja. Prej so na teden v Merxovi samopostrežni trgovini v Sevnici prodali le 50 kg masti, sedaj pa po 300 kg, kar, kot pravijo, ne bi bilo težko prodati tudi v enem dnevu, vendar so z dobavami že pol leta težave.

Kot pravijo pri sevnškem Trgovskem podjetju, moledujejo za mast in praške pri grosistih in proizvajalcih, a blaga ne dobijo.

A. ZELEDNIK

NOVO VODSTVO AMD

Na nedavni redni skupščini Avto-moto društva Kočevje — o njej bomo še poročali — so bili izvoljeni v novi upravni odbor France Brus, Anton Gašparac, Janez Semler, Janez Trošt, Franc Jarc, Stane Levstek, Jaka Lavriša, Viktor Ozura, Dušan Stjepić, Alojz Petek, Stane Otničar, Danilo Vučić in Roman Rowan; v nadzorni odbor pa Bruno Ciglič, Bojan Slokar in Jože Žagar. Za predsednika upravnega odbora so ponovno izvolili Staneta Levstka, nadzornega odbora pa Bruna Cigliča.

ŠKODA JE BESED!

Predzadnji ponedeljek lanskega leta je imel Klub novomeških študentov ob večernih urah v gostilni „Pri lovcu“ v Ljubljani „zadnji“ večerjo v obliki redne letne skupščine. Tačas se tamkaj ni dogajalo nič takega, kar bi bilo vredno omeniti v časopisu.

D. R.

VEČ MANJŠIH

Organiziranost SZDL v mestu Kočevje bo treba spremeniti tako; da bo v organizaciji delovalo čimveč občanov, so menili na zadnji seji občinskega komiteja ZK Kočevje, ko so razpravljali o statutu SZDL in pravilniku občinske organizacije SZDL. Ena organizacija za vse mesto je premalo, zato jo bo treba razdeliti na več manjših, kot imajo to že organizirano v ZK in kot se organizira krajevna skupnost. O osnutku statuta in pravil bodo razpravljala še vodstva drugih družbeno-političnih organizacij v občini in osnovne organizacije SZDL, ZK in sindikata.

„BETI“ V DOBOVI USPEŠNO

Temeljna organizacija združenega dela metliške Beti v Dobovi ima ugodne poslovne rezultate. Proizvodni program te delovne organizacije zahteva izredno prilagodljivo poslovno politiko, saj se njeni učinki sproti kažejo na poslovnih uspehih. Zaposlenim povzročajo zadnje čase težave nezadostna naročila za izdelke vpljanega proizvodnega programa, zato jih morajo nadomeščati z drugimi artikli, kar zmanjšuje storilnost.

ŽUMBERK-GORJANCI, PREPOČASI NAPREJ

Občine Samobor, Ozalj, Jastrebarsko, Metlika, Novo mesto, Krško in Brežice se zavzemajo za ustanovitev interesne skupnosti spominsterškega območja Žumberk-Gorjanci. Ta predel močno zaostaja za drugimi območji v gospodarskem in socialnem razvoju, čeravno so prav ti kraji veliko žrtvovali v narodnoosvobodilnem boju.

Današnja mlada generacija o tem malo ve, zato menijo pobudniki za ustanovitev interesne skupnosti, da je njena naloga med drugim obeležiti zgodovinske, naravne in turistične zanimivosti. V iniciativnem odboru skupnosti so predstavniki vseh sedmih občin, ustanovitev skupnosti pa snujejo v začetku nastopajočega leta. Ko so bili pred nedavnim na obisku pri predsedniku predsedstva Socialistične republike Hrvatske, jim je ta obljubil podporo pri njihovih prizadevanjih.

V. P.

DELAVNI BELOKRANJCI V LJUBLJANI

Društvo Bela krajina je 16. decembra v Ljubljani priredilo predavanje o izseljevanju Belokranjcev na prelomu stoletja. Predaval je belokranjski rojak univ. prof. Dušan Plut, predavanje pa so popestrili diapozitivi, ki so prikazovali idilične motive belokranjskih vasi in narave. Danes se zaradi industrializacije podoba Bele krajine precej spreminja.

Društvo Bela krajina v Ljubljani namerava organizirati tudi tradicionalno „belokranjsko prejo“, marca prihodnjega leta bo pripravilo še eno predavanje, aprila ali maja pa bo priredilo izlet iz Ljubljane preko Metlike in Adlešičev do Vinice.

S. SKOČIR

Sekretar občinskega komiteja ZK Kočevje Jože Novak je po nagovoru razdelil novim članom ZK tudi članske izkaznice, statut ZK in še nekatere knjige za študij. (Foto: J. Primc)

DOM POČITKA V BREŽICAH

Brežiška občina ima nekaj stalnih postelj v Impoljci, vendar ta dom počitka ne more sprejeti v oskrbo vseh tistih ostarelih in bolnih občanov, ki želijo prebiti v njem svojo življenjsko jesen. Brežice bi nujno potrebovale dom za upokojence in druge občane, zato so se že začeli razgovori za gradnjo doma za upokojence in druge občane, zato so se že začeli razgovori za gradnjo šestanek predstavnik Stanovanskega in komunalnega podjetja, Društva upokojencev, Regiona in Doma počitka v Impoljci. Dogovorili so se, da bodo upokojenci posredovali program svojih potreb in dejavnosti, nakar jim bodo določili lokacijo za bodoči dom počitka. Predvideno je, da bo imel ta 84 ležišč.

Dvajset novih komunistov

Biti komunist je priznanje in odgovornost

Na svečani seji občinskega komiteja ZK Kočevje 25. decembra so sprejeli v ZK 20 novih članov iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, ki so jih novembra in decembra sprejeli v ZK osnovne organizacije ZK.

Ob tej priložnosti je navzočim spregovoril o liku komunistov in nalogah komunistov sekretar občinskega komiteja ZK Jože Novak, ki je med drugim poudaril, da je biti

komunist čast in priznanje, hkrati pa tudi velika obveza in dolžnost. Vsi na novo sprejeti komunisti so dobili ob tej priložnosti razen izkaznic in značek ZK še statut ZK ter knjigo Stališča 7. kongresa in Pregled zgodovine ZK.

Za to priložnost je kočevsko filatelistično društvo pripravilo v zgornji veži stavbe množičnih organizacij filatelistično razstavo, posvečeno Leninu. Titu in drugim vidnim osebnostim delavskega gibanja tej kmečkimi uporom.

J. PRIMC

Zahtevajo, dodajajo, spreminjajo

Pripombe k sindikalni listi 1975 - V Brežicah za omejitev najvišjega prejemka - Gozdarjem, zdravnikom, veterinarjem več za kilometrino

Predlog sindikalne liste za 1975. leto delovni ljudje v brežiški občini temeljito premljavajo. Pripombe dežujejo z vseh strani. Tako se na primer delavci ne strinjajo s tem, da lista ne predvideva omejitve za najvišji osebni dohodek. Pogrešajo tudi razmerje med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom.

Pripombe imajo k določili glede pripravnikov. Menijo, da je preveč togo, in predlagajo, naj se tudi pri pripravnikih upošteva uspeh pri delu in se jim tako postopno zvišuje dohodek. Iz vrst zdravstvenih delavcev je prišel predlog, naj se dežurstvo ne šteje v redni osebni dohodek. Medicinske sestre so zaradi tega mnogokrat prikrajšane pri otroškem dodatku. Glede dodatka na nočno delo menijo v brežiški občini, da bi ga bilo treba poenotiti. Naj dobijo vsi po 50, 30 ali 20 odstotkov, na pa vsak drugače. Za opoldansko prekinitev dela, ki velja predvsem za zaposlene v trgovini, pa predlagajo, naj bo dodatek za dve prekinjeni uri največ 60 dinarjev.

PO DOLGIH MESECIH LE DOBILI PREDSEDNIKA

Člane komisije za ugotavljanje izvora premoženja so v Novem mestu imenovali hkrati z oblikovanjem organov nove občinske skupščine. Zataknilo pa se je pri predsedniku, ker tako odgovorne dolžnosti ni hotel nihče prevzeti. Pred koncem leta 1974 je naposled prevzel predsedniško mesto v komisiji Franc Nahtigal iz Mirne peči, občinska skupščina pa je to potrdila na seji 27. decembra.

ŠE NADALJE RUDI MRAZ

Komisijo za določanje zavezanca, ki ne morejo v celoti plačati prispevka za starostno zavarovanje kmetov, bo tudi v novi mandatni dobi vodil Rudi Mraz. Ob ponovnem imenovanju za predsednika so na seji občinske skupščine v Novem mestu poudarili Mrazovo prizadevanje in nepristranskost pri razreševanju zadev, ki jih prejema ta komisija.

REJCI PERUTNINE!

Ne pozabite, da tudi v letu 1975 dela valilnica v Cegljici za vas. Obveščamo vas, da bomo imeli že prve piščance 2. januarja 1975, nato pa vsako sredo in nedeljo. Na razpolago bodo sledeče pasme:

1. PRELUX BRO. (BELL VELIKI)
2. NEW HAMPSHIRE (RJAVI)
3. SELEKCIONIRANE JARKICE PRELUX R.

Rejce prosimo za prednaročila, ker le tako bomo lahko ustregli sleherni stranki. Izkoristite ugodno ceno v januarju!

Naročila sprejemajo: Petelinčar — valilnica v Cegljici 20, Novo mesto
Mlakar Anica, Bučka (Jarcji vrh)
Šadi Alojz, Gor. Gomila,
Uhan Francišča, Puščava 16, p. Sentrupert
Žagar Anica, Češnjice 1, p. Mokronog
Cizerla Marija, Vel. Mraševo 69, p. Podbočje

Josip-Broz Tito:

Zato moramo napeti vse moči

Položaj na svetu, zlasti gospodarski, pa je zelo resen in marsikaj kaže na nevarnost, da se bo še poslabšal. Zato moramo še toliko bolj napeti moči pri urejanju predvsem tistih problemov, katerih vzroki so pri nas, in hkrati storiti vse, kar moremo, da bi se zavarovali pred negativnimi gospodarskimi vplivi od zunaj. Na to sem opozarjal že zdavnaj, zdaj pa je čas, da iz tega povzamemo nauke. Tovaršice in tovariši! Sleherni naš delovni človek neposredno občuti posledice gospodarskih težav, zlasti inflacije, neglede na to, kakšne narave so njeni vzroki, vzrokov pa je veliko. Večkrat sem tudi poudaril, da se pri nas marsikje troši bolj, kot dopušča dejanske možnosti. V neposredni zvezi s tem je tudi precejšnje povečanje plačilnega primanjkljaja. Nagradili so se problemi gospodarske strukture in vse svoje moči moramo vpreči, da bi jih hitreje reševali, zlasti še, da bi vsaj zaustavili nadaljnjo rast inflacije in njen negativen vpliv na gospodarstvo, posebno na življenjski standard naših delovnih ljudi. Moram reči, da je naš sedanj gospodarski položaj v dobru meri tudi posledica subjektivnih slabosti.

(Predsednik republike v svojem govoru na VII. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije)

Jakov Blažević:

Administracijo zamenjati...

Nikakršen čudež ni, da v odboru za družbenopolitične odnose zveznega zbora skupščine SFRJ niso sprejeli osnutka zakona o zvezni upravi. Ta uprava je še naprej ostala prava podoba in primer starih odnosov z vsemi pomanjkljivostmi in napakami vred. Potrebujemo federacijo, a dobro federacijo. Vsekakor pa ne potrebujemo takšne zvezne administracije. Administracijo je treba zamenjati in tudi zmanjšati. Prav čudno je, da administracija narašča, medtem ko se obveznosti federacije zmanjšujejo. Zvezna administracija mora upoštevati stališča medrepubliških odborov in samoupravno in ustavno proceduro. Potrebujemo federacijo, takšno, kakršna se je rodila v naši revoluciji in ki nam bo ščit v mednarodnih odnosih. To pa ni opravičilo za velikansko federacijsko administracijo. Kar zadeva novi zakon o zvezni administraciji, pa ne gre, da bi na vrat na nos opravili to delo do konca leta. Zakon naj bi sprejeli šele tedaj, ko bomo imeli dovolj izkušenj, kako naj bi delovala ta administracija. Za pisanje dobrega skupščinskega gradiva potrebujemo le nakaj ljudi in ne tolikšnega mehanizma. Potrebujemo strokovnjake, ki se na svoje delo dobro spoznajo.

(Predsednik predsedstva SRH v intervjuju za Tanjug in Večernje novosti)

Mika Špiljak:

Vzroki za „psihologijo nedela“

Velik problem je tudi, da zaposleni marsikdaj niso dovolj stimulirani. Ko smo nastopili, in to popolnoma upravičeno, proti socialnim razlikam, ki ne izvirajo iz dela, smo zašli v drugo skrajnost: najboljšim in najpridnejšim smo omogočili, da bi zaslužili, kolikor morejo, in tako smo se praktično soočili s problemom uravnilovke z vsemi njenimi negativnimi posledicami. Kaj se je pravzaprav zgodilo? Določili smo tako imenovano zgornjo mejo dohodka, ki je neglede na učinek ni mogoče preseči, obenem pa smo zanemarili ključna merila nagrajevanja. Formalna merila — poklic, diploma, delovna doba, minulo delo in podobno — so začela veljati več kot dejanska kakovost in učinek. Zato je logično, da se je iz takšne prakse rodila tudi psihologija nedela. Po eni strani delo ni bilo dovolj stimulirano, rezultati dela so bili slabi, osebni dohodki niso mogli dovolj rasti, po drugi strani pa so inflacija in naraščanje življenjskih stroškov objektivno krepili elemente socialnega varstva in razne beneficije, kar je v takšnih razmerah postalo neizogibno. Zdaj so beneficiji v večini organizacij dobili tak obseg v razmerju do osebnih dohodkov, da so začeli kar destimulativno učinkovati na delo.

(Predsednik ZSJ na VII. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije)

Andrej Petelin:

Preveč jih samo obljublja

V veliki združbi dobi prav gotovo tudi kmetijska proizvodnja tisto mesto, ki ji pripada po novi ustavi. Preveč pa jih je, ki mnogo obljublja, vendar doslej niso pokazali dosti volje, da bi dosledno uresničili ustavna določila o pravicah in družbenem položaju kmetov ter zakona o združevanju kmetov. Uspešna je integracija tem, kjer so kmetje že ustrezno organizirani dobili vse pravice, imajo zadruženote enote oziroma proizvodne okoliše, organizirano proizvodno sodelovanje, kjer so zajeli v članstvo večino kmetov, imajo urejeno kreditiranje, dobro poslovanje hranilno-kreditne službe, dobro organizirano pospeševalno službo in seveda, kjer so „veliki“ pokazali interes za udeležbo proizvajalcev ne glede na sektor lastništva pri soupravljanju predelovalnih obratov, kar je zahteva vseh pridelovalcev. Saj prav od njih dobivajo, ne glede na sektor lastništva, surovino, ki jo predelujejo in nato vnovčijo na tržišču. Ne smemo dovoliti sprenevanja in se izgovarjati na karkoli, hkrati pa tudi ne pričakovati, da bo samo integracija rešila vse probleme, če smo pa že doslej mnogo premalo napravili.

(Predsednik Zadruženje zveze Slovenije v odgovorih za „Kmečki glas“)

Nezadovoljni stanovalci

Krško: okolica bloka je tako neurejena, kot je bila leta 1954, ko je bil blok zgrajen

Hišni svet bloka na CKŽ 48 v Krškem je 3. oktobra 1974 v Dolenjskem listu od sveta krajevne skupnosti Krško zahteval odgovor na naša vprašanja. Do danes tega odgovora niso dobili. Med tem časom se je nekaj stvari res spremenilo, vendar zgolj po naši zaslugi. Na zahtevo pravnega zastopnika so končno postavili prometni znak za prepoved vožnje. Žal pa je s tem zaprta pot tudi stanovalcem našega bloka, čeprav bi moralo biti pod znakom obvestilo, da prepoved ne velja za stanovalce bloka, kot je dejal tudi šef za

promet pri občinski skupščini Krško tov. Franc Radej.

Okolica bloka je prav tako neurejena, kot je bila leta 1954, ko je bil blok zgrajen. Že leta 1960 smo meščani Krškega prispevali po dva stara tisočaka od stanovanja za ureditev pločnikov na desnem bregu Save; do danes to še ni urejeno, čeprav je ob ustanovitvi to dolžnost sprejela krajevna skupnost. Leta 1966, ko so asfaltirali Kočevjarjevo trgo, si je dal tajnik krajevne skupnosti Krško pred svojim stanovanjem na družbene stroške urediti betonski cvetlični rastlinjak, deset metrov naprej, na začetku CKŽ, pa pločniki niso bili urejeni.

Kljub temu da so pri našem bloku sedaj postavljeni znaki, jih nihče ne upošteva. Najhuje je, kadar dežuje, ko avtomobili škropijo vodo skozi kletna okna na kurjavo in ozimnico. Sprašujemo se tudi, kam gre denar, ki ga plačujemo kot prispevek za uporabo mestnega zemljišča. Do sedaj smo dobili le dva tovarnjaka peska za posipavanje... Stanovalci našega bloka se čutilo zapostavljene glede na občane, ki stanujejo na levem bregu Save, kjer so gradili bloke 10 ali celo 15 let pozneje, pa imajo vso okolico asfaltirano. Na dvoriščni strani našega bloka stoji že sedem let na črno postavljena baraka, kljub občinskemu odloku o zaščiti in varstvu okolja. Že 1973 so nam na občini obljubili, da bodo barako porušili, pa še vedno „krasi“ našo okolico. Naši otroci celo na dvorišču niso več varni pred vozniki avtomobilov.

Naša kritika ni namenjena svetu krajevne skupnosti kot celoti, ampak nekaterim posameznikom. Upamo, da bodo imeli novi delegati krajevnih skupnosti, ki smo jih izvolili decembra, več smisla za reševanje takih vprašanj.

ALOJZ OŽBOLT
predsednik hišnega sveta
CKŽ 48, Krško

VELIKA LOKA: SPET VADIJO ZA IGRO

Prosneto društvo Ivan Cankar iz Velike Loke tudi to zimo ne bo brez gledališke predstave. Društveni igralci pod vodstvom režiserja Ludvika Bizjaka, kmeta iz Mrzle luže, že vadijo igro „Naša kri“. Vaje imajo tudi pod dvakrat na teden, gledalcem pa se bodo najverjetneje pokazali ob koncu januarja. Prav gotovo bodo zatem tudi gostovali po občini in drugod kakor že prejšnja leta.

Za denar, vse za denar

O kiču je bilo pri nas že veliko napisanega. Pred leti so v Ljubljani pripravili celo razstavo kiča. O tem pojavu so pisali tako strokovnjaki za estetiko, kot tudi preprosti ljudje, ki jim je pri srcu lepo oblikovanje in prava umetnost. Žal pa kaže, da je vse skupaj bolj malo zaleglo. Kič v taki ali drugačni obliki je preplaval naš trg; ponujajo nam ga v vseh trgovinah, v kinu, preplaval je trafike in kioske. Čudno in nerazumljivo je, da v naši družbi ni nikogar, ki bi

Na fotografiji je prizor iz barvnega filma „Atenka sanja o dedku Mrazu“. S filmom, ki so ga posneli s pomočjo podjetij Centromerkurja, Žita, Name in Jugobanke iz Ljubljane, so kinoamaterji ljubljanskega „Minifilma“ obiskali številne vrtnice v Novem mestu, Kranju, Ljubljani, Celju, Mariboru in drugod. (Foto: Vasja Herbst)

Novoletne želje mladih

Srečna sem, ker vem, kako mi je lepo. Živim veselo, svobodno, brez večjih skrbi. Ko pa se spomnim na tisti dan pred Novim letom pred kakšnimi osmimi leti, me stisne pri srcu. Takrat smo stanovali še pri stari mami. Starejši so bili žalostni in molčeči. Vzrok temu je bila smrt sosedove punčke, moje prijateljice. Kar naprej sem spraševala, kje je in kdaj bo prišla, pa mi niso odgovorili, le žalostno so me gledali. Tistega Novega leta ne bom nikoli pozabila.

Tudi letošnje Novo leto smo veselo praznovali. Bili smo razigrani, veseli, polni pričakovanj. Vprašam pa se: Ali bomo vsi srečni? Na svetu so tudi lačni, zatirani, sirote, otroci, ki z lačnimi očmi zrejo v prihodnost in si želijo, da bi bila bolj usmiljena.

Lani sem šla na novoletni dan s svojimi vrstniki ven; v rokah smo imeli potico in druge dobrote. Mimo je prišel ciganček. Gledal nas je z velikimi, prosečimi očmi. Sestra mu je dala svoj kos potice, potem pa smo mu svoje dobrote dali še drugi. Ves vesel je sprejemal darove, najbolj pa se je razveselil pomaranče, ki je ni še nikoli jedel. Zahvalil se nam je s pogledom in odšel. Veseli smo bili, ker smo osrečili otroka.

Tudi če bi hoteli, pa ne moremo pomagati milijonom lačnih in nesrečnih otrok. Lahko jim le začelimo bolj veselo novo leto, ki jih bo nasitilo in obleklo. Mladi, ki živimo srečno, veselo in brez skrbi, želimo, da bi tako živeli vsi ljudje na svetu.

SUZANA GUTMAN, 8 b.

Delegati v rovu

Pred 10. sejo zbora združenega dela skupščine SR Slovenije je vodja skupine 19. okoliša s področja gospodarstva sklical delovni sestanek v upravnih prostorih rudnika Senovo. Delegati so po sestanku in delegiranju dveh delegatov v republiški zbor združenega dela obiskali rudarje v jami.

Oblečeni v delovne obleke, s čeladami na glavi in s karbidnimi svetilkami so odšli v jamo; 75 metrov pod zemljo so se srečali z rudarji. Po posebni lestvi so se spuzili do rovov. Ropot svedra, transporterjev in kompresorjev za zrak je naznanil, da so na pravem delovišču. Obiskovalci so na mestu samem videli, v kakšnih razmerah delajo rudarji: prah, ozki tuneli, možnost samovžiga premoaga, nevarnost podtalne vode, premiki zemlje in še veliko drugih nevarnosti grozi rudarjem v jami.

Pred obiskom v rudniku so delegati iz Sevnice, Krškega in Brežic obiskali tovarno celuloze v Krškem in si ogledali proizvodni postopek za izdelovanje papirja in celuloze. Delegati so v svoj program vključili tudi nalogo spoznati čimveč delovnih organizacij v Posavju in delovne razmere naših delovnih ljudi.

DEJAN AVSEČ

ZAHVALA OBČINSKEGA ODBORA RDEČEGA KRIŽA

Občinski odbor Rdečega križa v Metliki se vsem krvodajalcem, s pomočjo katerih je odbor presegel število načrtovanih odvzemov krvi v letošnjem letu, za njihov dragoceni dar najtopleje zahvaljuje in jim želi v novem letu veliko zdravja in sreče.

A. B.
Novo mesto

To prodajajo — in kako uspešno!

Spet goje pero!

Nekajkrat smo že razpisali nagradni natečaj za najboljše leposlovne sestavke naših bralcev — in vedno smo bili presečeni tako nad kakovostjo poslanih prispevkov kot tudi nad številom sodelujočih: v zadnjem natečaju, jeseni leta 1972, je sodelovalo v natečaju več kot 200 ustvarjalcev najrazličnejših starosti in poklicev.

Mnogi potem, ko so zapustili šolske klopi, napišejo samo še prošnjo za zaposlitev — in ničesar več v življenju! Mnogi zaradi tega nikoli ne izkoristijo svojega talenta!

Zares je roki, ki sicer ni vajena pisanja, težko spraviti na papir vse tisto, kar občuti srce. Vendar — poskusite, ne bo vam žal... Morebiti sploh ne veste, da se v vas skriva košček pisatelja ali novinarja ali globoko čutečega človeka.

POSKUSITE IN NAPIŠITE

Od vas pričakujemo, da nam boste napisali pripovedi o odnosih med ljudmi, doživljajih in razočaranjih, o ljubezenskih zgodbah. Vaše pripovedi naj temelje na resničnih doživljajih, lahko pa so tudi izmišljene.

PONUJAMO VAM NAGRADE

Za najboljših pet zgodb smo pripravili posebne nagrade —

1000 dinarjev,
800 dinarjev,
600 dinarjev,
400 dinarjev in
200 dinarjev.

Razen tega bomo vse v letu 1975 objavljene zgodbe pod zaglavjem „Gosje pero“ nagradili s po 150 dinarji. Posebna komisija bo ocenila kvaliteto poslanih prispevkov. Naj vas ne moti, če vam gre pisanje težko od rok; slovnico bo popravil naš strokovnjak — nagrade so namenjene dobri vsebini vaših pripovedi!

KAKŠNI SO RAZPISNI POGOJI?

V poštev prihajajo le izvirni in še nikjer objavljeni prispevki. Zgodbe ne smejo biti daljše od 80 tipkanih vrst oziroma ne smejo imeti več kot 800 besed, če so napisane z roko.

V natečaju lahko sodelujejo vsi. Rokopise pošljite na Dolenjski list, 68001 Novo mesto, p. p. 33, z oznako GOSJE PERO v levem spodnjem kotu kuverte. Zgodbe morajo biti v našem uredništvu do zadnjega januarja 1975. Poslane prispevke označite s šifro, na posebej priloženem papirju pa napišite še enkrat šifro, zraven nje pa svoj natančni naslov. Hkrati pripišite še, ali naj ob morebitni objavi napišemo vaše ime in priimek ali samo šifro. V komisiji, ki bo ocenila vaše prispevke, bodo trije člani, ki jih bo imenoval Dolenjski list.

Izid razpisa bo objavljen v Dolenjskem listu 13. februarja 1975.

Koliko nas stane kmet?

Vemo, koliko nas stane inženir, tehnik, zdravnik, vojak itd., vemo tudi, koliko nas stane kmet. Nič nas ne stane, če odštejemo osnovno šolanje! Vendar si pred tem ne smemo več zakrivati oči. Čeprav vemo, da iz nič ni nič, ne storimo ničesar. Zato je kmet ovira času, napredku in že stoletja hlapčuje — celo sam sebi.

Zdravnik stane družbo veliko milijonov, vendar jih radi odštejemo, saj vemo, da dajemo za svoje zdravje. Kmet bi nas stal precej manj, ta denar pa bi se nam vračal v obliki zdrave domače hrane. Zato ob tem vprašanju ne bi smeli ostati

neprizadeti. Sedaj pa nas kmet nič ne stane, vendar nam tudi nič ne daje. Njemu ostane le delo, večkrat le delo brez sadov, brez cene, saj vemo, da je proizvod dela koristen, ko postane blago, ko ga prizna trg, ki mu tudi določijo ceno. Kmetovega dela pa trg ne sprejema več, ni uporabno, zaostaja za časom in potreba mi sodobnega človeka.

Kmet je pomemben del naše zgodovine, naše stvarnosti in bo del naše prihodnosti. In ta kmet je potreben pomoči, ki bi mu obogatila delo. Zavedajmo se, da sam ni kriv za to, kar je bil in kar mora biti. Tudi zdravnikov ne bi imeli, če vanje ne bi investirali milijonov!

IVAN SKOFLJANEC
Brege 2, Leskovec
pri Krškem

DELI ZA BAZEN PRISPELI

Montažni deli za plavalni bazen v Kočevju so prispeli že decembra in hkrati tudi čistilne naprave zanj. Se vedno pa trajajo razgovori in dogovori o posojilih za to gradnjo, ki bo financirana iz samoprispeljke občanov.

POGREBNI AVTO

Kočevje bo v teh dneh dobilo nov pogrebni avto za pokopališko službo. Stari je doslužil, njegovo vzdrževanje veliko stane, pa še pogosto se kvari. Nov avto, kupljen na posojilo, bo veljal okoli 85.000 din.

GRADITELJI!

OPEKARNA ZALOG SPOROČA

Novo mesto p. o.

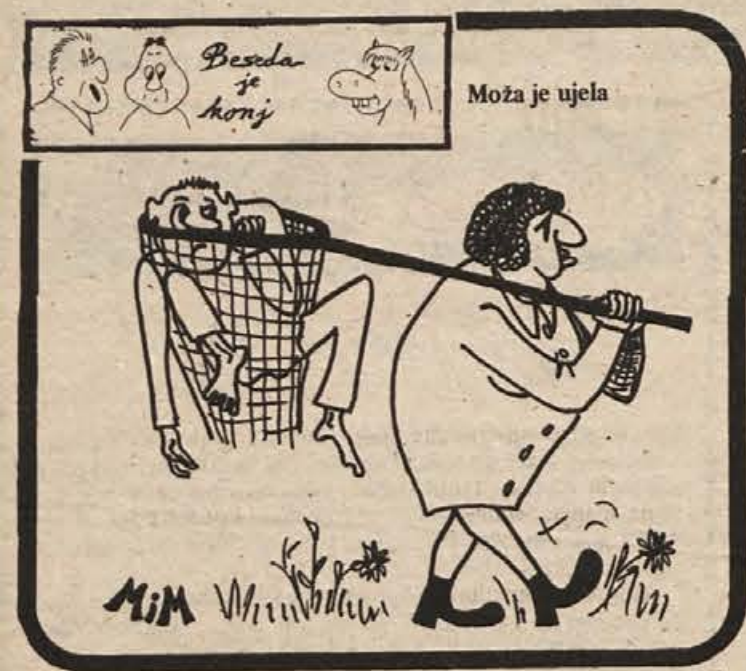
členjenim kupcem, da sprejema naročila za opečne izdelke za leto 1975.

V svoji prodajalni v Zalogu vam nudimo:

- opečne izdelke lastne proizvodnje: votlak B/1, predelnik, monta, zidak, dimne tuljave in MAP polnila
- opečne izdelke drugih priznanih proizvajalcev: modularni blok, porolit in fasadno opeko
- stropne nosilce MAP, okenske in vratne preklade iz konsignacije.

Pri pravočasnem naročilu garantiramo zeleni rok dobave.

Moža je ušla

PO SVETU OKOLI

PRIDE NAZAJ - Ameriški nadškof Fulton Sheen, ki je bil v šestdesetih letih precej popularen zaradi pridigarških nastopov na televiziji, je ob praznovanju 70-letnice spet stopil pred kamere in dvignil "prst božji": "Ko bom umrl in prišel v nebesa, bom dan ali dva počival, potem pa prosil ljubega boga, naj me pošlje nazaj na zemljo." Po tej izjavi, ki so jo mnogi gledalci razumeli kot grožnjo, se je prečisti iz besnim besedami zakadil v pornografijo!

NI PUSTILA - Švicar Alfred Loewen je izredno natančen. S kronometrom meri, koliko ur sedi pred televizorjem, koliko minut porabi za kosilo, spanje, vožnjo z avtomobilom, koliko minut (!) bere itd. Ko je posegel po kronometru, da bi izmeril trajanje spolnega akta z lastno ženo, se je nekaj zataknilo. Pa ne v kronometru, ampak v ženi - popuhtali so ji žilci in vložila je tožbo za ločitev.

UBOGI OTROCI - Izumitelji igrače za otroke gredo včasih predaleč! V Združenih državah je posebna komisija ugotovila, da je mogoče kupiti precej igrače za mehansko sestavljanje, ki so tako zapletene, da se z njimi lahko igra samo očetje. Pa še ti morajo biti najmanj strojni inženirji!

KAKŠEN MUZEJ? - Čilska vojska hunta je zaslega podeželsko hišo pokojnega Nobelovega nagradjenca, nekdanjega predsednika ministrstva za notranje zadeve, je izjavil na tiskovni konferenci, da bo Nerudova hiša spremenjena v muzej. Kakšen muzej, tega ni povedal. Seveda po čilski vojski hitijo, morebiti muzej - pušk in mitraljezov!

DOBROTA JE SIROTA - "Fraulein" (Gospodična), nemška ovčarska psica, ki je služila v neki angleški banki kot čuvaj, je pred mesecem dni omagala, da so prijeli kar tri razbojnike, ki so hoteli oropati banko. Zdal pa je "Fraulein" dobila odpuščanje; preprosto zategadelj, ker so varčevalci ob njenem podvigu spoznali, da je lahko nevarna, in so prenehali nositi denar v banko.

RIBE IN SEKS - Avstralka Gina Allen, oboževalka podvodnega ribolova, z vso "gotovitostjo" trdi, da je ona sama za ribe neprimerno bolj privlačna brez kopalk, samo z masko in plavatkami. Ali lahko rečemo, da je tudi v svet rib pljusnik - val seksa?

KAKŠNA JE? - Živimo na zemeljski krogli? Ali na hruški? Ali na splošnem krogli? [Iskanje odgovora na vprašanje, kakšna prava je zemlja, je spet postala aktualno med učenjaki. Tokrat raziskujejo s pomočjo laserskega topa in satelita. Odgovora zaenkrat še ni, jasno pa je, da do njega ne bo lahko priti, kajti po največjih merilvah se je izkazalo, da površine oceanov niso okrogle tako kot zemljine, ampak izbočene. Na nekaterih mestih celo za kilometer in več. Upamo, da nam učenjaki ne bodo posegli celo z ugotovitvijo, da je zemlja navsezadnje vendarle ploščata!

VELIKE OVIRE, skoro bi dejal največje, ima mladina na Gor. Sušicah v financah. Vestnost nekaterih prejšnjih blaginjskih namreč ni bila ravno na višku in je bila blaginja nekaj časa čisto prazna. Premalo je bilo kontrole nad blaginjsko knjigo, še celo nobenih računov ni bilo priloženih.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 31. decembra 1954)

Dolenjski list pred 20 leti

Zagrizeni in stvar

Z NEVERJETNO vztrajnostjo so se prebivalci posameznih vasi zagrizli v elektrifikacijo. Spoznali so, da je to prava stvar, brez katere si ni mogoče misliti napredka. Lahko trdimo, da je prav pri tem delež prebivalcev največji, zato jih je OLO iz svojih in posejnih sredstev tudi podprl, v kolikor so sploh dopuščala sredstva. Poleg tega so prizadevanja ljudi podprle še posamezne kmetijske zadruge in nekatera druga podjetja. Prav tako je bilo veliko storiženja za preskrbo z vodo posameznih naselij.

DEL PODSTREŠJA prosvetnega doma v Črnomlju je poprel. Požar je bil posledica nemarnosti graditeljev, da so v dimnik vzdali nosilce. Sicer je bilo predvideno, da se vgradi v zračnik, vendar so se zmotili in dimnik zidali obratno, zaradi česar je moralo priti do požara. Dvorana je drago plačana, ako pa bo prihajalo do takih pomanjkljivosti še nadalje, bo dvorana še dražja ali pa bo ta redki spomenik NOB izbrisan.

DELOVNA mesta na raznih solah v okraju so zelo različna, zato je izvršni svet LRS izdal odločbo, da se za najtežja in težka delovna mesta učiteljev izplačujejo posebni dodatki. Tako bodo tisti prosvetni delavci, ki služujejo v takih krajih, kjer so življenjski pogoji res težki, včasih skoraj nemogoči, za to vsaj delno oškodovani. Za primer naj navedemo, da je delovno mesto na osnovni šoli v Trebnjem upravednoteno z 11 točkami, medtem ko je delovno mesto v Dol. Topolovcih s 67 točkami.

VELIKE OVIRE, skoro bi dejal največje, ima mladina na Gor. Sušicah v financah. Vestnost nekaterih prejšnjih blaginjskih namreč ni bila ravno na višku in je bila blaginja nekaj časa čisto prazna. Premalo je bilo kontrole nad blaginjsko knjigo, še celo nobenih računov ni bilo priloženih.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Sploh je ves trud zastonj

(Nemštvo) na Kranskem se je začelo vzdigovati. Nedavno so sklenili voditelji kransko-nemški in nemščarske stranke, da ustanove v Ljubljani svojo lastno tiskarno in svoj lastni dnevnik, ki se bo v njej tiskal. Koliko Kranjcev bo neki čitalo ta list? Sploh pa je ves trud zastonj; Slovenci ne bomo več ječali pod nemško peto, naj se ustanovi tiskarn in listov kolikor hoče, magari če ima vsak nemški neodrešene na Kranskem svoje posebno glasilo! "Halo - halo, želoda več ne bo!"

(Zločin) na dolenjski železnici so se parkrat dogajali pretekle dni. Nekdo je na železno cesto pokladal kamene, da bi vsak vlak spravil iz tira. Klobučnik nesreča bi se utegnula zgoditi! Dotična hudobnoba so že našli, ki sta to delala. Eden je star 14 let, drugi pa še manj. Kaj bo, ako bo taka naša mladina?

(Uboj) - ptičice jako trpe sedaj v snegu in mrazu. Koliko se trudijo drobne živalice, da kljunček dobi malo zrnce za lačni želodeček.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 1. januarja 1895)

Tudi dež je orožje

Pred tridesetimi leti sta dva znanstvenika odkrila, da je z obsevanjem oblakov s srebrovim jodidom mogoče umetno povzročiti dež. Takrat so znanstveniki najprej pomislili, kakšne koristi bo lahko imelo od tega človeštvo v borbi proti suši, toda danes se o teh odkritjih govori povsem drugače, saj ni nobena skrivnost več, da je to tvorstva odkrila izkoristilo predvsem vojaštvo v svoje namene.

Nastala je posebna vojna strategija: najprej določeno ozemlje z meteorološkimi napadi izčrpajo in šele potem se začne vojaške operacije. Vse skupaj se sliši precej neverjetno in bi človek po prvem premisleku sodil, da spada bolj v znanstveno fantastiko kot v resničnost. Toda že samo podatke, da so ZDA v letu 1972 potrosile kar 274 milijonov dolarjev za tovrstne raziskave, kaže, da ne gre za fantastiko. Še bolj pa nas o tem prepriča poročilo v nekem ameriškem časopisu, ki je pred kratkim poročalo o nenavadnih poskusih na indokitskem bojišču pred leti.

Novinarju Jacku Andersonu je uspelo priti do posebnih tiskovnih dokumentov Pentagona, iz katerih je razbral, da so Američani leta 1966 nad Laosom v operaciji imenovali "Popaj", izvedli umetno poplavo z namenom, da onemogočijo preskrbovanje osvobodilnih sil.

Nekaj general, predstavniki ministrstva za notranje zadeve, je izjavil na tiskovni konferenci, da bo Nerudova hiša spremenjena v muzej. Kakšen muzej, tega ni povedal. Seveda po čilski vojski hitijo, morebiti muzej - pušk in mitraljezov!

DOBROTA JE SIROTA - "Fraulein" (Gospodična), nemška ovčarska psica, ki je služila v neki angleški banki kot čuvaj, je pred mesecem dni omagala, da so prijeli kar tri razbojnike, ki so hoteli oropati banko. Zdal pa je "Fraulein" dobila odpuščanje; preprosto zategadelj, ker so varčevalci ob njenem podvigu spoznali, da je lahko nevarna, in so prenehali nositi denar v banko.

RIBE IN SEKS - Avstralka Gina Allen, oboževalka podvodnega ribolova, z vso "gotovitostjo" trdi, da je ona sama za ribe neprimerno bolj privlačna brez kopalk, samo z masko in plavatkami. Ali lahko rečemo, da je tudi v svet rib pljusnik - val seksa?

KAKŠNA JE? - Živimo na zemeljski krogli? Ali na hruški? Ali na splošnem krogli? [Iskanje odgovora na vprašanje, kakšna prava je zemlja, je spet postala aktualno med učenjaki. Tokrat raziskujejo s pomočjo laserskega topa in satelita. Odgovora zaenkrat še ni, jasno pa je, da do njega ne bo lahko priti, kajti po največjih merilvah se je izkazalo, da površine oceanov niso okrogle tako kot zemljine, ampak izbočene. Na nekaterih mestih celo za kilometer in več. Upamo, da nam učenjaki ne bodo posegli celo z ugotovitvijo, da je zemlja navsezadnje vendarle ploščata!

Kako v Novem letu?

"Kako bo v novem letu? Bomo znova zaplesali ali po starem se ravnali?" se sprašujemo, vendar drugi že odgovarjajo: "Hočemo vse na novo! Stare in slabe navade bomo zavrgli, pa bo." Lepo je slišati take stokrat ponovljene besede, kadar govorimo o razmetavanju z novci, vendar me pri srcu kar mrzita, ko vidim, kako za Silvestrovo vseprek naročajo in plačujejo drugo zabavo v najboljših krčmah.

Nihče ne mara ostati doma ali pa vsaj v domačem kraju. Na vseh koncih in krajih tarnamo, da ne moremo živeti. Vsi smo v dolgovi, pa vendar se nam ni še nikoli tako dobro godilo.

Varčujemo. Vendar varčujemo zgolj v tujem žepu, kajti v svojem nihče noče, zato se vsak izmika in zivja na vse mogoče načine. Kadar se kaj podraži, nihče ne pravi, da bo več delal in s tem plačal večje stroške. Vsa hoče delo, pravi zato sta tu draginja in ona stvar, ki ji pravimo inflacija, malo mar.

MARTIN KRPLAN

»Kaisa« je prvak

Prvo svetovno šahovsko prvenstvo računalnikov

Pred meseci se je končal zelo zanimiv znanstven poskus: na tekmovanju, prvem v tisočletni zgodovini starodavne šahovske igre, so se pomerili računalniki iz vsega sveta. Šahovskega svetovnega prvenstva računalnikov so se "udeležili" računalniki iz ZDA, Velike Britanije, Sovjetske zveze, Švice, Norveške, Kanade, Madžarske in iz Avstrije. Največ jih je bilo iz ZDA in prav tem s preteklo zmago na tem edinstvenem šahovskem turnirju.

Na Dolenjskem tekmovanju je najboljši F. A. požrl (podrl) 810 kegljev.

Nekatera podjetja so zaradi nagega (naglega) odlivanja začela v blokado.

Na predsednikovo vprašanje, kaj kimajo (imajo), je prodajalka odvrnila: "Kimamo (imamo) vsem (vse)." Na koncu so pili (peli) uvoženno vino (vižo).

Vso silvestrsko noč so porinili (popivali).

Nabral: J. JUST

Rešitev prejšnje križanke

Grid of numbers and letters for a crossword puzzle solution.

(Ne)resnice z napako

Na Dolenjskem tekmovanju je najboljši F. A. požrl (podrl) 810 kegljev.

Nekatera podjetja so zaradi nagega (naglega) odlivanja začela v blokado.

Na predsednikovo vprašanje, kaj kimajo (imajo), je prodajalka odvrnila: "Kimamo (imamo) vsem (vse)." Na koncu so pili (peli) uvoženno vino (vižo).

Vso silvestrsko noč so porinili (popivali).

Nabral: J. JUST

Poboj rešuje morske leve

Morski levi bi se sami iztrebili, ko bi jih ne pobijal človek - S krepelci pobijejo na dan tudi do 800 samcev - Dragoceno krzno

Medtem ko mnogim živalim izumirajo, da bodo izumrli, ker jih ljudje ne usmiljeno pobijajo zaradi krzna, mesca ali česa drugega, pa urugvajski oceanografsko-ribski inštitut načrtno "iztreblja" morske leve prav za tega. Toda nobeden ni zmogel tega, kar človek skoraj igraje opravi - v igro vnesti ustvarjalnost.

Na računalniški šahovski olimpiadi so veljala pravila. Na ko je igra začela, niso smeli programerji prav nič pomagati. Dovoljeno je bilo le odpravljanje tehničnih pomanjklivosti. Določeno pa je bilo tudi, da se v program ne sme vnesti remi in da je treba vsako igro pripeljati do zmage ali poraza.

Človek je bil izključil to možnost, zato so se obrnili še na druge strokovnjake. Odgovor, ki so ga dobili, jih ni potolazil. Strokovnjaki so omenjeni primer uvrstili med druge znane primere, kot je bil neki bernardinec, ki je srdito napadel svojega gospodarja, medtem ko ga je ta miloval. Ugotovili so, da prihaja vse bolj do izraza degeneracija rasih psov. Zaradi parjenja krvno zelo sorodnih pasjih vrst te živali sicer ohranjajo svojo čistokrvnost, toda v njihovem organizmu prihaja do raznih deformacij. Nemški ovčarji tako zelo pogosto obolevajo zaradi displazije (motenj v rasti). To jim dela vitke in krhke, toda za tem se skrivajo tudi obolenja v pasji "duševnosti". Kodri pogosto oboleva za hidrocefalusom, kar jih dela razdražljive, Voda, ki si jim nabira v lobanjih, pritiska na možgane. Podobno se dogaja tudi s kokorji, ki nenaodoma postanejo napadani in nevarni ne samo neznanim ljudem, ampak tudi svojim gospodarjem.

Ameriški nevrologi, ki so proučevali živčna obolenja psov, so prišli do skoraj enakih ugotovitev kot njihovi francoski tovaršji. Vzganjanje čistokrvnih psov vodi v degeneracijo.

Strokovnjaki in ribiči pobijajo samce morskih levov, da bi tako ohranili to zanimivo in redko živalsko vrsto.

Complex grid with various words and numbers, likely a crossword puzzle or a similar game.

Rdeča plima

Nenavadno naravni pojav, ki ga ni moč predvideti

Človek si prizadeva, da bi popolnoma obvladal svoje naravno okolje, toda v tej borbi doživlja prizvzopar celo vrsto porazov: ne samo da se danjem poseganjem v okolje uničuje sebi možnosti za nadaljnji obstoj, še več, srečuje se s pojavi, ki jih kljub svoji razumnosti in tehnični spretnosti ne more zajeti, predvideti in se jih uspešno obraniti. Eden od takih je tudi "rdeča plima". Se vedno je nemogoče ugotoviti, kdaj bo nastopila niti kdaj bo skrivnostno, tako kot je prišla, tudi odšla. Za kaj gre?

S tem imenom poimenujemo nenavadno hitro razmnožitev strupenih enoceličnih organizmov - bičkarjev. Biologi pravijo, da se ti strupeni mikroorganizmi v nepredvidljivem času nemudoma "razvevajo" in zaradi svoje številnosti rdečo obarvajo morsko vodo. Zakaj in kako pride do nenadnega razmaha strupene planktona, je zaenkrat še neresljiva skrivnost, bolj znane pa so posledice.

S trupeni bičkarji se hranijo s kolji in ribe, vendar tem niso nevarni, trupeni so šele za toplokrvna živa bitja. Pred dvema letoma so na obalah Nove Anglije opazili veliko število mrtvih golobov. Najprej so pomislili, da gre morda za zastrupitev s pesticidi, toda laboratorijske raziskave so pokazale, da je smrt golobov povzročila rdeča plima. Galibi so se namreč hranili z ribami, ki jih je zajela rdeča plima.

Primere zastrupitve pa opažajo tudi pri ljudeh. Od tistega časa, ko je rdeča plima zadela moko rusko ekspedicijo, ker so se njeni člani hranili s školjkami, je znanih vse več podobnih zastrupitev. Nedolgo tega je bila tudi v Italiji množična zastrupitev s školjkami. Pravi krivci pa niso školjke ali ribe, ampak nenaden razcvet strupenih bičkarjev - rdeča plima.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Človek si prizadeva, da bi popolnoma obvladal svoje naravno okolje, toda v tej borbi doživlja prizvzopar celo vrsto porazov: ne samo da se danjem poseganjem v okolje uničuje sebi možnosti za nadaljnji obstoj, še več, srečuje se s pojavi, ki jih kljub svoji razumnosti in tehnični spretnosti ne more zajeti, predvideti in se jih uspešno obraniti. Eden od takih je tudi "rdeča plima". Se vedno je nemogoče ugotoviti, kdaj bo nastopila niti kdaj bo skrivnostno, tako kot je prišla, tudi odšla. Za kaj gre?

S tem imenom poimenujemo nenavadno hitro razmnožitev strupenih enoceličnih organizmov - bičkarjev. Biologi pravijo, da se ti strupeni mikroorganizmi v nepredvidljivem času nemudoma "razvevajo" in zaradi svoje številnosti rdečo obarvajo morsko vodo. Zakaj in kako pride do nenadnega razmaha strupene planktona, je zaenkrat še neresljiva skrivnost, bolj znane pa so posledice.

Strokovnjaki s Cape Polonia zato samce ubijajo in na ta način preprečujejo pomor nemošnih mladičev. Samo lani so jih ohranili kar sedem tisoč. Z ubijanjem mladih samcev so dosegli pravo razmerje med morskimi levi, kjer rastejo zdaj mladiči brez nevarnosti, da bi bili ubiti med pokoli samcev.

Ekipa strokovnjakov se z ribiči odpravi na levej otok v mesecu avgustu in ubija samce do konca novembra. Izbirajo dneve, ko pihava veter z otkov in jih levi ne morejo zavohati. Oboroženi so s koli, kajti za en sam uđarec na pravo mesto ubije levega samca, krzno pa ostane nepoškodovano. Na dan ubijejo tudi do 800 morskih levov. Nato jih takoj odrejo, poberejo kožo (vsaka je vredna 100 dolarjev), meso, ki ga pustijo na obali ali v vodi, pa je hrana golobom in drugim pticam, ki živijo v tistem predelu.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Človek si prizadeva, da bi popolnoma obvladal svoje naravno okolje, toda v tej borbi doživlja prizvzopar celo vrsto porazov: ne samo da se danjem poseganjem v okolje uničuje sebi možnosti za nadaljnji obstoj, še več, srečuje se s pojavi, ki jih kljub svoji razumnosti in tehnični spretnosti ne more zajeti, predvideti in se jih uspešno obraniti. Eden od takih je tudi "rdeča plima". Se vedno je nemogoče ugotoviti, kdaj bo nastopila niti kdaj bo skrivnostno, tako kot je prišla, tudi odšla. Za kaj gre?

S tem imenom poimenujemo nenavadno hitro razmnožitev strupenih enoceličnih organizmov - bičkarjev. Biologi pravijo, da se ti strupeni mikroorganizmi v nepredvidljivem času nemudoma "razvevajo" in zaradi svoje številnosti rdečo obarvajo morsko vodo. Zakaj in kako pride do nenadnega razmaha strupene planktona, je zaenkrat še neresljiva skrivnost, bolj znane pa so posledice.

S trupeni bičkarji se hranijo s kolji in ribe, vendar tem niso nevarni, trupeni so šele za toplokrvna živa bitja. Pred dvema letoma so na obalah Nove Anglije opazili veliko število mrtvih golobov. Najprej so pomislili, da gre morda za zastrupitev s pesticidi, toda laboratorijske raziskave so pokazale, da je smrt golobov povzročila rdeča plima. Galibi so se namreč hranili z ribami, ki jih je zajela rdeča plima.

Primere zastrupitve pa opažajo tudi pri ljudeh. Od tistega časa, ko je rdeča plima zadela moko rusko ekspedicijo, ker so se njeni člani hranili s školjkami, je znanih vse več podobnih zastrupitev. Nedolgo tega je bila tudi v Italiji množična zastrupitev s školjkami. Pravi krivci pa niso školjke ali ribe, ampak nenaden razcvet strupenih bičkarjev - rdeča plima.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Vse je močno podobno barbarizmu ubijanju živali, toda znanstveno je dokazano, da samo tako človek lahko reši morske leve pred popolnim samozatrebljenjem.

Dober sen - vir lepote

Pravijo, da so na svetu tri vrste ljudi, kar zadeva potrebe po spanju. Polovica ljudi je svežih in spočitih le takrat, če spijo vsaj osem ur na dan. Tretjina ljudi potrebuje po devet in tudi več ur spanja, ostali se zadovoljijo z manj kot šestimi urami nočnega počitka. Medtem ko je po ugotovitvah francoskih zdravnikov med največjimi zaspanci precej umetnikov, je med najmanj zaspanimi velik odstotek stremluhov.

Kam spadate, predсите sami, šele potem premisljajte o morebitnih težavah s spanjem. Vse več žensk se zateka k zdravnikom po tablete, češ da ponči in pravga spanca. Tablete so navadno izhod v sili; skušajmo si same pomagati. Zaradi zdravja in lepote, kajti neprepana ženska je zmeraj videti starejša, kot je v resnici.

Ko ugotovite, da je v sobi temperatura okrog 15 stopinj Celzija, da so okna zagnjena z zavesami in da imate dobro posteljo, se skušate sprostiti. Glasba je učinkovito pomagalo k spancu, vendar nikakor ne jazz ali beat. Ta dva namreč razburjata, ne pomirjata. Priporočajo pa Mozarta ali nežne, lahke melodije.

Pred spanjem je priporočljiva še mlačna kopel. Popijte skodelico kamilničnega čaja, naredite nekaj telovadnih vaj in v postelji vsaj dvajsetkrat zelo globoko vdihavajte zrak. Sobo pred spanjem seveda prezračite.

Če zadošite vsem tem zahtevam, boste morda brez tablet sladko sanjale in začele nov dan sveže in spočite. Razpoloženje se vam bo poznalo tudi na zunaj: lepše boste, čeprav brez ličil.

R. B.

Kaj lahko podedujemo

Okolje zelo močno deluje na človekovo zdravje, saj pravimo, da je človek produkt svojih dednih osnov in okolja. Dednost je vse tisto, kar je človek dobil od svojih staršev, od očeta in matere, ta dva pa spet od svojih staršev itd.

Dedne osnovne so določene v spolnih celicah staršev in je torej podedovanje zagotovljeno v trenutku spočetja otroka. Vsakdo ve, da so otroci zelo podobni svojim staršem, čeprav jim niso docela enaki. Enaki ne morejo biti, ker niso nadaljevanje očeta ali matere, pač pa ob njih. Snov spolnih celic obeh staršev pa ima zelo različne, včasih precej podobne, nikdar pa enake dedne osnovne; le-te se med seboj sestavljajo v posebni zakonitosti in rezultat tega je otrok.

Brez dvoma je z dednostjo določena oblika telesa in posameznih delov človeka, na primer glave, prav tako barva oči, las, poraščenost, polt, glas itd. Podedujejo se tudi krvna skupina, barva kože in podobno.

Bolj kot to naš bo zanimalo dejstvo, da se podedujejo še druge, bolezenske osnovne, ki so lahko samo določena stanja (praktično nespremenljiva ali pa odstranjiva le z operacijo) ali pa nagljenja k določenim boleznim, kar imenujemo tujo dispozicija.

Od stanj naj jih naštejemo samo nekaj: kratkovidnost in daljnovidnost, slepota za barve, prst več na roki ali nogi, hemofilija ali bolezen, pri kateri se kri noče strjevati. Pri hemofiliji so prizadeti samo moški otroci, pri ženskih otrocih je bolezen skrita in jo prenašajo le naprej na svojo moško potomce. Sem spada še precej okvar živčevja in mišičja, ki jih imamo za dedne in ki jim z našimi do sedaj znanimi načini zdravljenja ne pridemo blizu.

Prav tako kot stanja lahko podedujemo precejšnje število nagljenj k tej ali oni bolezni, na primer: ni dokazano, da bi se rakava obolenja podedovala, dokazano pa je, da prej zbolijo za rakavo tisti, čigar oče ali mati ali pa kdo še en rod nazaj je imel raka, kakor pa tisti, v čigar rodu rakastih boleznih ni bilo. Podobno velja še za precej drugih telesnih, pa tudi duševnih boleznih.

Nekateri teh nagljenosti so vezane na posameznega človeka, so torej individualne, lahko pa so vezane na človeško raso, na spol, na starost.

Če vse to premislimo, potem ne bo težko ugotoviti, kako izredno zamotano bitje je človek. Nikdar ne smemo pozabiti, da dedne osnovne niso vse, samo del človekove reaktivnosti, da je drugi, prav tako varen del okolje, v katerem človek živi. Ker se vse neprestano menja, ker je vsak trenutek drug položaj, je jasno, da moramo gledati na vse skupaj kot na proces. Ne samo vplivi dednosti, vplivi okolja in vse drugo, važna komponenta dogajanja je tudi čas. Človek se poleg reagiranja na vsako situacijo s svojim notranjim in zunanjim okoljem tudi stara. Najprej se razvija in raste, potem nekaj časa živi na vrhu svojih moči, končno pa se začne starati in ushati. Tudi ta življenjski proces reagira v vsakem trenutku drugače na okolje in drugače tudi okolje vpliva nanj. Vse to so zakonitosti narave, ki jih skušamo razumeti, analizirati in usmerjati v svoj prid, za vzdrževanje zdravja in za podaljšanje življenja.

DR. BOŽO OBLAK

26. Vrata vesoljske kapsule na odprta. Skoznje so zrinili prtljageček. Privezalo se se kabriolet na zveklji v kapsulo. Zdal sta bila na...

Dvigal seveda v tistih časih naveda sta stopila na stopničke, raket. Ustavila sta se zadnjikat, in pomahala...

Tedaj pa se je zgodilo! Paradižnik je klecnil! Sklonila se je soproga nadenj, pritekel je dvorni zdravnik s torbo, tudi cesar se je približal. Kozmonavt je ležal negiben na tleh. Odkod je prirpotalja kočija in odpeljala Paradižnika, Klaro ter zdravnika.

Med množico na Glavnem trgu se je razleglo mrmranje. Počasi in le neradi so se mečnari razhajali. Vse mogoče govorce so jele buriti duhove. In tisti, ki so gdmrjali že od prvega dne - med njimi je bil tudi grof Helebarda - so imeli novo kost.

„Ali nismo rekli? Sam hudič ima prste vmes!“ so ponavljali.

Tam v podstrešni sobici, za gostimi zavesami, pa je teško sopol naš bolnik. Dvorni zdravnik se je kar naprej sklanjal nadenj in Klara je hitela pristavljati lipo-vega č

Precej več kot samo pustolovščine

Nadaljevanje in konec sodnega procesa zoper storilce serije vlomov in tatvin – Sodba v imenu ljudstva je bila razglašena pred nabito polno sodno dvorano – Zaporne kazni od sedem let in 7 mesecev navzdol

Pred petčlanskim senatom novomeškega okrožnega sodišča se je ves minul teden nadaljevala razprava zoper 14 obtožencev, ki so z vlomi in tatvinami pršli do denarja, čeprav so vsi mladi in sposobni ter zmožni zaslužiti si ga na pošten način. To pa jim ni dišalo. Zoper obtoženega Luzarja je bil že prej ustavljen postopek, za Florjančiča je bila obtožba umaknjena, vsi drugi pa so dobili kazni.

Ko so glavni obtoženci pred sodiščem odgovarjali na vprašanja o načinu in okoliščinah, v katerih so storiли posamezna kazniva dejanja, so prikazovali njihove nočne pohode kot slučajna srečanja, ki so se potem sprevrgla v vlome ali poskuse vlomov. Medtem ko so se Saje, Petrič, Pezderšek, delno tudi Banovec in Kos, precej spuščali v podrobnosti, pa se Nanger storjenih kaznivih dejanj ni spomnil. Vedel je, da je bil zvraven, ni pa vedel, kdo iz skupine navzočih je vzel sekuro in razbil vrata, kdo je vlomil v avto. Zagovarjal se je, da je bil večinoma pod vplivom mamila. Rekel je, da je užival hašiš, kafil marihuano in užival tablete LSD. Vse to je, kot je izjavil, nabavil v Ljubljani pri nekem znancu, ki pa je letos umrl.

Eden kot drugi pa so trdili, da se posledic sploh niso zavedali. Pobudnika akcij kot da ni bilo! „Vsi smo bili zvraven, vsi smo rekli, vsi smo šli. Kar tako...“

Fantje pa so v več akcijah imeli s seboj pištole za ubijanje živine, s katero so razstreljali ključavnice, imeli so železen drog in še drugo orodje. Kdo ve, kako bi se stvar končala, ko jih ne bi odkrili. In kaj bi storili, če bi se jim kdo postavil v bran? Da vse skupaj kljub lahkomiselnosti, vinjenosti in občutkom pod vplivom mamila le ni bilo tako „nedolžno“, kot bi radi prikazali, zdaj sicer vsi skesan, pove že materialna korist. Samo vlomi v tri blagajne; v osnovni šoli Grm, v disco klubu v Novem mestu in na pošti v Frankolovem, so jim navrgli čez 27.000 din gotovine. Razni ukradeni predmeti, kot cigarete, pijače, orodja, oprema iz disca „Zlatna frula“ v Samoboru, so bili po prvi oceni vredni okrog 83.000 din.

NOSILI SO KAR V VREČAH

Mimo vsega tega pa so s krajo podleska in suhih gob iz skladišča

Trezen, toda neizkušen

Franc Kaferle na zatožni klopi zaradi prometne nesreče, v kateri sta bili dve osebi mrtvi

36-letni ključavničar Franc Kaferle iz Dol. Nemske vasi pri Trebnjem je bil pred novomeškim okrožnim sodiščem obsojen na 10 mesecev zopora, pogojno za dobo dveh let. Svoji citi umrlh so ga celo zagovarjali.

Nesreča se je zgodila 11. maja letos, ko je zvečer vozil osebni avto, vendar ne svojega, z dela v vinogradu proti domu. Kaferle je delal sicer šoferjski izpit za voznika kamiona, v osebnem avtu pa je tako rekoč prvič sedel za volanom in je bil neizkušen.

Kljub temu da so ves dan delali v vinogradu, je zvečer vozil proti domu povsem trezen. Pri vožnji po klancu navzdol pa je zapeljal s ceste, naker se je avto prevračal. Nesreča je bila tako huda, da je 41-letna sopotnica Olga Jevnikar takoj podlegla poškodbam, 66-letni Adolf Mežan pa je umrl kasneje v bolnišnici.

Kaferle je vse priznal, se kesal in s pričami je bilo dokazano, da so je takoj po nesreči lepo vedel do sorodnikov oškodovanih. Oni so ga tu-

VLOM V METLIKI

V noči na 28. december je bilo vlomljeno v gostišče „Na Dragah“ v Metliki. Neznanec je skozi okno vdrl v gostinske prostore, vlomil v predale točilne mize in odnesel nad 3000 din gotovine, nato pa odšel po isti poti.

tovarne zdravil v Bršlino „zaslužili“ še dodatnih 120.000 din. To niso malenkosti!

Najprej je z gobarsko akcijo začel Ivan Smrečnik. Potem sta šla v tatvinski pohod nekajkrat skupno z Banovcem. Kasneje je Banovec brez Smrečnika, pač pa s Petričem, Pezderškom, Sajetom in Potokarjem odnašal vreče iz istega skladišča. Tam so bili večkrat v različnih postavah, enkrat pa so šli v akcijo tudi brez Banovca. Smrečnik je na razpravi zanikal, da bi s pomočjo lažnih dobavic in izmišljenih imen prodal podjetju večje količine zdravih zelišč. Priznal pa je, da sta z Banovcem vsaj trikrat vdrla v skladišče in odnašala blago.

Ukradene vreče s podleskom in suhimi gobami so razpečevali in spravljali v denar sami, bodisi s pravimi ali izmišljenimi imeni. Smrečnik pa je imel tudi nekaj lastnih razpečevalcev. Maver, Kočevar, Zvonkovič so prodajali suhe gobe in podlesek odkupnim postajam, denar izročali Smrečniku, ta pa jim je dajal nagrade. Razpečevalci so skušali zadevo prikazati tako, kot da niso vedeli, da gre za ukradeno blago, in da so le kolegu delali uslugo.

POUČNO ZA POSLUŠALCE

Veliko mladih ljudi, znancev obtoženih, je vsak dan sedelo v razpravni dvorani. Zanje je bilo spremljanje tega procesa poučno. Kakor so prej po vsej verjetnosti zavidali lepo oblečenim fantom, ki so razpisno živeli in veljali za „franje“, tako so zdaj lahko spoznali, kako žalosten konec ima pohajkovanje brez pravega dela.

Novomeški disco klub, restavracija „Pri vodnjaku“, Hotel Otočec, disco Zlatna frula v Samoboru, obe kavarni v Novem mestu – to so bila njihova shajališča in kraji, od koder

di na razpravi celo zagovarjali. Vse to je senat, ki mu je predsedoval Janez Smolej, upošteval kot močne olajševalne okoliščine pri odmeri kazni.

Denarne kazni za nasilne vselitve

Kazni znašajo od 150 do 50.000 din ali od 3 dni do 6 mesecev zopora

Občinsko sodišče v Kočevju je pred kratkim izreklo dve kazni zaradi nasilnih vselitev. Obe sta že pravno močni.

Trivo Rajlič iz Mahovnika 24 pri Kočevju, rojen 1952, poročen, brez otrok, se je vselil brez odločbe stanodajalca v hišo v Mahovniku 24, last ZKGP Kočevje, in zasedel enosobno stanovanje. Sodišče ga je obsodilo na 1.000 din denarne kazni, pogojno za dve leti. Če se bo v 4 mesecih izselil, mu kazni ne bo treba plačati, pač pa le stroške kazenskega postopka, ki znašajo 400 din. Trivo Rajlič ni več zaposlen pri ZKGP.

Rajko Grabovac iz Mahovnika 25/a, rojen 1934, poročen, oče štirih otrok, zaposlen že 12 let pri ZKGP, pa je bil zaradi nasilne vselitve (preselil se je iz vladnega prtiličnega stanovanja v podstrešno stanovanje v isti hiši) obsojen na 500 din denarne kazni, ki jo mora plača-

so se z avtomobili vozili na nočne akcije. Če so veliko zapravljali – lastnih dohodkov pa – nobeden ni imel kaj prida ali pa sploh nobenih – potem ni čudno, da so postali sumljivi. Od kod fantom denar?

Tudi o mamilih je bilo na tej razpravi precej govorjenja. Banovec in Nanger, uživalca mamila iz skupine obtožencev, sta opisovala stanje po zaužitem mamilu.

„Bil sem lahkoten. Smejal se mi je in nicesar mi ni bilo mar,“ je rekel Banovec. Drugi so povedali, da je imel večkrat velike oči, da se je čudno obnašal in da je včasih norel z avtom, da so se bali vožnje celo neustrašni kolegi.

Nanger je rekel: „Po mamilu mi je bilo vseeno, kaj delam. Nisem se prav zavedal.“ Začel pa je vsak tako, da je najprej samo poskusil, kakšen je učinek. Ko nekajkrat poskusil, se navedil in potem skuša priti do denarja za mamilo tako ali drugače. To je izpovedal Banovec. Ker so večkrat tudi pili žgane pijače, je bil pogum tem večji.

PRECEJ VEČ KOT SAMO PUSTOLOVŠČINE

V zadnjem delu sodnega procesa so se vrstili zaključni govori zastopnika obtožbe dr. Golež in devetih braničev obtoženih. V nekaterih točkah je bila obtožba delno spremenjena, za nekatera kazniva dejanja celo umaknjena.

Pruden je senat dokončno tehtal krivdo posameznika, je upošteval razen dokaznega postopka še vse obremenilne in olajševalne okoliščine. V dobro gre šteti fantom njihovo odkritost, upoštevali so mladostno lahkomišelnost, posebno pri starejših mladoletnikih, kot tudi obznanje in pri večini njihovo dozajdajšo nekaznovanost. Po drugi strani pa je bila tehnična težka spričo obremenilnih okoliščin. Namesto da bi mladi in sposobni živeli z delom svojih rok stali v vrstah poštene mladine, so s kaznivimi dejanji pršli do velikih vsot denarja. To so kajpak sproti zapravili. To plat je v zaključnem govoru poudaril zastopnik obtožbe dr. Golež, ki je med drugim dejal:

„Niso bili socialno ogroženi, temveč nasprotno, imeli so celo nadpovprečen standard, če izvzamemo Petriča in Pezderška. Da so zašli fantje na kriva pota, si lahko razlagamo edino z nenasično težnjo po lagodnem življenju. K slabi družini so prispevali vsak svoj del. Drug na

druga so slabo vplivali. Značilno pa je, da so kljub mladostni nezkušenosti, na katero se zdaj tako izgovarjajo, le bili tako izkušeni, da za seboj niso puščali sledov. Kamor so vlomili, so vse prijemali samo z rokavicami...“

DOLGA BODO LETA ...

V ponedeljek, 30. decembra ob 12.30, je predsednik senata Janez Kramarič razglasil sodbo v imenu ljudstva pred nabito polno sodno dvorano.

Ivan Banovec je bil obsojen na 7 let in 7 mesecev strogega zopora; Boris Kos na 3 leta in 4 mesece strogega zopora; Rudi Nanger na 2 leti in 6 mesecev mladoletniškega zopora; Anton Novak na 9 mesecev zopora; Brane Petrič na 4 leta in 3 mesece strogega zopora; Martin Pezderšek na 4 leta in 11 mesecev strogega zopora; Tone Potokar na 1 leto in 6 mesecev strogega zopora; Stane Saje na 3 leta strogega zopora; Ivan Smrečnik na 2 leti in 8 mesecev strogega zopora; Brane Maver na 8 mesecev zopora in plačilo 1.000 din kazni. Jože Kočevar in Jože Zvonkovič sta edina dobila pogojne kazni: Kočevar 8 mesecev zopora, pogojno za 2 leti, Zvonkovič pa 1.800 din kazni, pogojno za 2 leti.

Razen tega morajo obtoženci povrniti še škodo oziroma protipravno pridobljeno premoženjsko korist. Banovec mora plačati 43.648 din, Kos 979 din, Nanger 979 din, Petrič 27.629 din, Pezderšek 29.223 din. Potokar je del škode že plačal, dati pa mora še 4578 din, isto velja za Sajeta in Smrečnika. Razen dela že povrnjene škode morata plačati še Saje 91,50 din, Smrečnik pa 9988 din. Maver bo plačal 180 din, Kočevar še 600 din, Zvonkovič pa 3300 din.

Do pravomočnosti sodbe so odpravili pripor za Kosa, Nangerja, Petriča, Pezderška, Sajeta in Smrečnika, medtem ko za Banovca glede na višino odmerjene kazni odprava pripora po zakonu ni možna.

silno vseljujejo mlade družine. Denarne in zaporne kazni bodo gotovo občane spametovale, da bodo spoštovali zakone in skušali priti do stanovanja le po pravi poti.

KRONIKA NESREČ

SLOVENSKA VAS: ZADEL PEŠAKINJO – 25. decembra zjutraj se je Filip Povše iz Prelesja peljal z mopedom proti Mirni. Povše, ki nima voznškega dovoljenja, je med potjo dohitel 69-letno Cirilo Tratar iz Rakovnika, ki je peščila ob skrajnem desnem robu ceste. Mopedist jo je zadel in zbil na tla, nakar so huje poškodovano žensko odpeljali v bolnišnico.

ČRNOMELJ: NI BIL TRDEN V NOGAH – 25. decembra popoldne je 48-letni Janez Pezdirc iz Rodin peščil po Kolodvorski cesti proti železniški postaji. Možak ni bil trden v nogah, zato ga je s pločnika zaneslo na cesto ravno v trenutku, ko je mimo pripeljal z avtom Jože Cvitkovič iz Tribuč. Kljub zaviranju avtomobilist trčenja ni mogel preprečiti. Povšeta so odpeljali v bolnišnico.

VAVTA VAS: NI MOGEL USTAVITI – 24. decembra zjutraj je Ivan Longar iz Stranske vasi vozil avto LJ – 349-85 na redni progji Vavta vas-Novomesto. Ker je pred njim vozil še en avto, sta oba počasi vozila. Z osebnim avtom ju je dohitel Bogomir Kocjančič iz Zuzemberka. Ker je pripeljal prehitro glede na cestne razmere, je zadel v zadnji del ljubljanskega avtomobila. K sreči ni bilo telesnih poškodb.

GOTNA VAS: HOTELA SE JE IZOGNITI – 24. decembra popoldne je se Novomeščanka Marjana

Kako je bilo s prometno varnostjo v Sevnici v minulim letu, nam je po analizah podatkov do 15. decembra povedal pomočnik komandirja sevnške postaje milice Franc Krapč.

„Po številu nesreč in tudi po nastali materialni škodi bi lahko rekli, da je bilo minulo leto manj hudo kot leto poprej. Predlani je znašala materialna škoda po naših ocenah kar 1,98 milijona dinarjev, lani pa 683.100 dinarjev, predlanskim je bilo pet, lani pa 2 smrtna primera.“

Kaj pove analiza vzrokov nesreč?

„V kar 50 primerih je šlo za neprimerno hitrost, 24 je bilo izsiljevanje prednosti, 22-krat je imel vmes prste alkohol, 20-krat so vozniki vozili po sredini ceste, 14-krat nepravilno prehiteli. Zaradi velikega števila nesreč leto poprej smo v minulim letu izvedli pogostne cestnoprometne akcije. Odkrili smo kar 1280 prekrškov, pri čemer smo uporabili 132-krat tudi alkoteste, ki so

Največ nesreč je v mestu

kar 106-krat pozeleneli nad polovico. Velika nevarnost so voznje brez voznškega dovoljenja; takih je bilo kar 343. Kar 65 voznikov je vozilo s tehnično pomanjkljivimi vozili. Pregled krajev, kjer prihaja do nesreč, kaže, da jih je največ prav v mestu (76). To nas je vodilo tudi k ocenjevanju prometne varnosti ulic.“

Za kakšne pomanjkljivosti gre?

„V Sevnici je več črnih točk. V mestu je mnogo zelo poškodovanih prometnih znakov. Po ulicah ni sredinskih črt, o oznakah za prehode pešcev ne moremo govoriti. Postavljeni so znaki, ki niso potrebni ali so celo povsem nepravilni (obvezna smer pri TVD Partizan!), že pol leta ni popravljeno razbitno prometno ogledalo na križišču v Smarju. Pri novi poslovno-stanovanjski stavbi, kjer je podružnica Ljubljanske banke, sindikalna dvorana itd., bi bilo potrebno urediti parkirišče. Pri ožini na Savski cesti 28 bi bila nujna omejitev hitrosti in znak o obveznem odstopanju prednosti. Ustavljanje delavskih avtoBUSOV pred Lisco povzroča kolone tudi čez železniški prelaz; prav lahko bi kdo ostal na progah med spuščanjem zapornic. Po našem mnenju bi bilo treba pri železniškem prelazu na Gobavcih postaviti svetlobne znake, saj zaporničar ne vidi prelaza. Na te pomanjkljivosti smo opozorili UJV Celje, ki je svoje mnenje sporočila sevnški občinski komunalni službi.“

A. ŽELEZNIK

Vrvež na novomeški avtobusni postaji se je malce umiril, potem ko so nekaj dni avtobusi kar naprej dovažali in odpeljevali v druge kraje na stotine in tisoče ljudi. Za praznike je kazalo, kot da se seli in potuje vse, kar leze in gre. (Foto: R. Bačar)

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

PROSTA DELOVNA MESTA

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu
TISKARNE TONE TOMŠIČ
Ljubljana, Gregorčičeva 25a,
razglašala naslednja prosta delovna mesta:

1. vodje izmene v knjigovoznici
2. knjigoveza
3. administratorke—tajnice v splošni službi
4. čistilca stavbnih strojev
5. več vlagalk pri tiskalnih strojih in knjigoveških delavcih

Pogoj: pod št. 1 in 2 se zahteva poklicna grafična šola z nekaj leti delovnih izkušenj,
pod št. 3 se zahteva srednja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja,
pod št. 4 in 5 praksa ni pogoj.
Poskusno delo pod št. 1—3 90 dni, pod 4 in 5 30 dni.
Delo v proizvodnji je v izmenah.

Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu o delitvi OD.
Nastop dela možen takoj.
Kandidati naj pismeno vlože osebnostno v kadrovske službe. Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

svetovni bestseller

henri charrière

METULJ

METULJ je avtobiografska izpoved človeka, ki je bil, obtožen, da je na Montmártru ubil človeka, obsojen na dosmrtno prisilno delo v Gvajani. S kaznijo se ni nikoli sprijaznil: 43 dni po prihodu v kaznilnico je zbežal in s čolnom premeril 2500 km. V Kolumbiji so ga prijeli, a je spet zbežal, se skrival pri Indijancih in tudi tu so ga dobili. Vrniti se je moral v gvajansko kaznilnico, v „zeleni pekel“. Po trinajstih letih mu je končno uspelo: zbežal je z zloglasnega Hudičevega otoka.

Knjiga je v kratkem času postala pojem za bestseller, prevedena je bila v številne jezike, prva slovenska izdaja je bila razprodana v nekaj mesecih.

Skratka: od prve do zadnje strani napeta, srhljiva, z brezobzirno iskrenostjo napisana zgodba o ujetniku, ki je tvegaval vse za svobodo.

JANUARJA 1975 TUDI ŽE FILM „METULJ“ V LJUBLJANI!

514 strani, cena: pl. 130 din.

Knjiga je na voljo v vseh knjigarnah, naročila pa sprejema tudi uprava založbe.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Mestni trg 26, Ljubljana

NAROČILNICA DL-12

Nepreklicno naročam knjigo „METULJ“.
Naročnino 130 din bom poravnal po povzetju.
Knjigo mi pošljite na:

— moj domači naslov
— kraj zaposlitve
(Ustrezno, prosimo, označiti!)

Kraj in datum:
Podpis naročnika:

Naslov naročnika:
Ime in priimek:

Kraj:

Ulica:

Zaposlen pri:

ISČEMO NOVE SODELAVCE!

ISKRA

TOZD NAPAVALNE NAPRAVE NOVO MESTO
VABI

k sodelovanju nove sodelavce, za delo v mladem, perspektivnem kolektivu, z možnostjo napredovanja in strokovnega usposabljanja. Delo poteka v sodobno opremljenih in higiensko-tehnično urejenih prostorih. Trenutno so nam najbolj potrebni naslednji sodelavci:

1. STROJNI INŽENIR I. ALI II. STOPNJE — VODJA KONSTRUKCIJE
2. STROJNI INŽENIR I. STOPNJE ALI STROJNI TEHNIK ZA KONSTRUIRANJE ORODIJ IN PRIPRAV
3. VEČ STROJNIH TEHNIKOV ZA KONSTRUKCIJO IN TEHNOLOGIJO
4. VEČ ELEKTROTEHNIKOV ŠIBKI ALI JAKI TOK ZA KONSTRUKCIJO IN TEHNOLOGIJO
5. KEMIJSKI TEHNIK — TEHNOLOG ZA POVRŠINSKO ZAŠČITO IN IMPREGNACIJO
6. EKONOMSKI TEHNIK
7. VEČ KV DELAVCEV — KOVINARJEV, KLEPARJEV
8. VEČ KV DELAVCEV — ORODJARJEV
9. VEČ KV DELAVCEV — ELEKTRIČARJEV
10. KV DELAVEC — STRUGAR
11. KV DELAVEC — LIČAR ZA VODJO IZMENE
12. KV DELAVEC — LIČAR ZA DELO V KONTROLI
13. KV DELAVEC RADIOMEHNIK ALI ELEKTROMEHNIK ZA DELO V KONTROLI
14. DVA KV DELAVCA — TRGOVCA
15. ADMINISTRATORKA — STROJEPISNA ALI ADMINISTRATIVNA ŠOLA
16. VEČ-PK DELAVCEV

Delavci združujejo svoje delo za nedoločen čas. Posebna pogodba sta uspešno opravljeno poskusno delo in pod tč. 16 odslužen vojaški rok. Nastop dela je mogoč takoj.

Rok prijave je 15 dni po objavi. Prošnjo pošljite na naslov: ISKRA — TOZD Napajalne naprave Novo mesto, Bršljin 63. Vsebuje naj kratek življenjepis z ustreznimi dokazili. Kandidate vabimo tudi na osebni razgovor.

vozniki motornih vozil!

„TRANSPORT“ KRŠKO

objavlja

na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

6 PROSTIH MEST VOZNIKOV MOTORNIH VOZIL.

Pogoji:

- urejena vojaška obveznost,
- kategorija C in E,
- poklicna šola za voznike motornih vozil,
- poizkusna doba traja 2 meseca.

Objava velja 15 dni po dnevu priobčitve v „Dolenjskem listu“.

SLOVENIJALE

LESNA INDUSTRIFA
KOČEVJE

Po dograditvi novega obrata za izdelavo masivnega pohištva vabi odbor za splošne zadeve k sodelovanju več novih sodelavcev in objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA OBRATA
2. DELOVODJE IZMEN: SEDEM
3. PRIPRAVA DELA: ŠTIRI
4. ADMINISTRATORKA
5. ŠABLONER IN MODELAR
6. NASTAVLJALEC REZIL
7. SKLADIŠNIK GOTOVIH IZDELKOV
8. BRUSAČ REZIL
9. VZDRŽEVALEC — MEHNIK
10. VZDRŽEVALEC — ELEKTRIČAR
11. KVALIFICIRANI DELAVCI LESNE STROKE ZA DELA PRI LESNO OBDELOVALNIH STROJIH: DESET
12. NEKVALIFICIRANI DELAVCI, OD TEGA ŠESTNAJST MOŠKIH IN PETDESET ŽENSK

Pogoji:

Pod točko 1: višja izobrazba lesne stroke ali srednja lesne stroke in 3 leta delovnih izkušenj; pod točko 2: TSS lesne stroke ali VKV delavec lesne stroke ali KV mizar in 3 leta delovnih izkušenj; pod točko 3: TSS lesne stroke, zaželeno 2-letne delovne izkušnje; pod točko 4: 4-letna administrativna šola ali 2-letna administrativna šola in 3 leta delovnih izkušenj; pod točko 5: VKV mizar ali KV mizar in 3 leta delovnih izkušenj; pod točko 6: KV mizar in 3 leta delovnih izkušenj; pod točko 7: TSS ali trgovski pomočnik in dve leti delovnih izkušenj; pod točko 8: KV brusar rezil; pod točko 9: KV mehanik ali ključavničar; pod točko 10 KV električar.

Kandidati za objavljena delovna mesta naj pošljejo pismene ponudbe z obširnimi podatki o dosedanem delu in izobrazbi do vključno 15. januarja 1975 v splošni sektor podjetja. Poskusno delo pri vseh objavljenih delovnih mestih bo trajalo 3 mesece. Vse informacije lahko dobite vsak dan v splošnem sektorju.

Za miličnike kadete!

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE V LJUBLJANI RAZPISUJE SPREJEM 250 UČENCEV V ŠOLO ZA MILIČNIKE KADETE

Pogoji za sprejem:

- Razpisa se lahko udeležijo mladinci, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo pogoje:
- da so uspešno končali osnovno šolo,
  - da niso starejši kot 17 let,
  - da so telesno in duševno zdravi,
  - da zoper nje ni bil izrečen vzgojni ukrep in da niso v kazenskem postopku,
  - da obvladajo slovenski jezik,
  - da imajo pismeno privoljenje staršev ali skrbnikov.

ZAČETEK IN TRAJANJE ŠOLANJA

Šolanje se bo začelo 1. septembra 1975 in bo trajalo štiri leta.

Pravice in dolžnosti učencev:

Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo imeli brezplačno stanovanje in hrano, uniformo, obutev, perilo, učne pripomočke, zdravstveno in invalidsko zavarovanje ter pravico do denarnega zneska za osebne potrebe.

Kdor uspešno konča šolo, je oproščen služenja vojaškega roka in mora po končanem šolanju delati v organih za notranje zadeve najmanj osem let.

O pravicah in dolžnostih učencev se ob sprejemu v šolo sklene pogodba.

Tistemu, ki je uspešno končal šolanje, je priznana srednja strokovna izobrazba.

KAKO NAJ SE KANDIDATI UDELEŽIJO RAZPISA

Kandidati, ki se želijo udeležiti razpisa, naj pošljejo najbližji postaji milice najpозnejše do 5. junija naslednje dokumente:

1. prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1,20, kolkovano z 2,00 din, ki jo morajo obvezno podpisati starši ali skrbniki, kar je hkrati dokaz o njihovem privoljenju za vpis;
2. spričevalo o uspešno končani osnovni šoli: tisti, ki še obiskujejo 8. razred, naj prilože spričevalo za prvo polletje 8. razreda, spričevalo o končani osnovni šoli pa naj predložijo takoj, ko ga dobijo;
3. potrdilo, da zoper kandidata ni bil izrečen vzgojni ukrep;
4. potrdilo, da kandidat ni v kazenskem postopku;
5. pismeno priporočilo in mnenje šole, v kateri se je zadnje leto šolal.

Kandidati, ki bodo izpolnjevali vse pogoje v razpisu, bodo poklicani na zdravniški pregled in sprejemni izpit. Sprejemni izpit obsega preizkus znanja iz slovenščine, psihološko testiranje in preizkus telesnih zmogljivosti. Sprejemni izpiti bodo v šolskem centru za strokovno izobraževanje delavcev v organih za notranje zadeve v Ljubljani maja in junija. O datumu bodo kandidati pismeno obveščeni. Odlični in prav dobri učenci bodo delno oproščeni sprejemnega izpita in inteligentnega testa.

Pri sprejemu imajo prednost kandidati z boljšim učnim uspehom in tisti, ki bodo pri sprejemnih izpiti dosegli boljši uspeh. O tem, ali je bil kandidat sprejet ali zavrnjen, bo obveščeno do 20. junija 1975.

VSA POJASNILA DAJEJO:

1. Republiški sekretariat za notranje zadeve SR Slovenije, telefon št. 23-801, int. št. 254.
2. Šola za miličnike kadete, Ljubljana, Tacen 48, telefon št. 51-737 in
3. vse postaje milice.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE

Ob sobotah do 15. ure!

dolenjka

Od danes, 4. januarja 1975, bodo vse prodajalne DOLENJKE z živili ob sobotah odprte samo do 15. ure.

Kolektiv trgovskega podjetja DOLENJKA se je za skrajšani obratovalni čas ob sobotah odločil predvsem zaradi tega, ker je ob sobotah po 15. uri minimalen nakup, zaradi zmanjšanja poslovnih stroškov in zato, da bi prodajalcem omogočili prosto vsako drugo soboto.

Kolektiv prosi potrošnike za razumevanje in jih vabi k nakupu v svojih prodajalnah.

PROSTA DELOVNA MESTA!

DOLENJKA

trgovsko podjetje na debelo in drobno Novo mesto

objavlja

za TOZD „Detalj“ Črnomelj

prosta delovna mesta
(MOŠKI)

1. ODDELKOVODJE ŽELEZNINSKO-TEHNIČNE STROKE IN
2. 4 PRODAJALCEV ŽELEZNINSKO-TEHNIČNE STROKE ZA „BLAGOVNICO“ V ČRNOMLJU;

za TOZD „Engro—detalj“ Novo mesto

prosto delovno mesto
(MOŠKI)

PRODAJALCA ZA PRODAJALNO „BRŠLJIN“ V NOvem MESTU

Pogoji: končana šola za prodajalce železninsko-tehnične ali mešane stroke po možnosti s prakso. Za delovna mesta je določeno poskusno delo. Nastop dela 1/2—1974. Rok za vlaganje ponudb je 8 dni po objavi.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 2. januarja – Gregor Petek, 3. januarja – Genovefa Sobota, 4. januarja – Angela Nedelja, 5. januarja – Simeon Ponedeljek, 6. januarja – Mojmir Torek, 7. januarja – Valentin Sreda, 8. januarja – Severin Četrtek, 9. januarja – Julijan

LUNINE MENE V JANUARJU

4. januarja ob 20,04 – zadnji krajec

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM gospodinjstvo k bolnemu upokojencu. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista (4/75).

STANOVANJA

V NOVEM MESTU prodam enosobno stanovanje s centralno kurjavo in garažo. Naslov v upravi lista (19/75).

Motorna vozila

PRODAM karambolirano škodo, letnik 1967. Drago Zore, Roje 12, Trebelno.

PRODAM KOMBI znamke fiat 850 T, letnik 1971, registriran do decembra 1975. Vozilo je v zelo dobrem stanju. Ogled možen vsak dan od 15. ure naprej na naslov: Alojz Pavlič, Vel. Bučna vas 31.

PRODAM traktor Pasqali 18 KS. Franc Gavzoda, Mihovec 11, Stopiče.

PRODAM brezhiben moped Tomos V 14, letnik 1971. Ponudbe: Marjan Potočnik, Stranska vas 6, 68333 Semič.

BREŽICE: 3. in 4. 1. ameriški barvni film „Umor iz ljubezni“. 5. in 6. 1. angleški barvni film „Bulevar in ruma“. 7. in 8. 1. italijanski barvni film „Alfred – Alfred“.

KOSTANJEVICA: 5. 1. španska drama „Zvezda varietete“.

CRNOMELJ: 3. 1. ameriški barvni film „Kapetan Slater“. 5. 1. ameriški barvni film „Mladi maščevalec“.

MIRNA: 4. in 5. 1. „Dan lastnikov zemlje“.

NOVO MESTO: od 4. do 7. 1. angleški barvni film „Bitka za Anglijo“. 8. in 9. angleški barvni film „Zabloda prezir“.

RIBNICA: 4. in 5. 1. ameriški barvni film „Doktor Živago“.

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta

JOŽETA ČRTALIČA

se iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice, župniku iz Kostanjevice ter vsem prijateljem in znancom, ki so darovali cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Njegova družina in sestra Lojzka

ZAHVALA

Umrl je naš dragi mož, oče in stari oče

MIHA VERBIČ

kovalč iz Štefana

Pokopali smo ga 23. decembra 1974 v Trebnjem. Iskrena zahvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Še prav posebno zahvalo smo dolžni zdravniku dr. Kranjcu za vso skrb med boleznijo. Lépa hvala sosedom in prijateljem, ki so nam bili v pomoč, govornikom za poslovilne besede, pevcem za zapete pesmi ter gospodomadekanu in Klančarju za opravljen pogrebni obred.

Zalujoči: žena Olga, otroci Milka, Olga in Miha z družinami ter drugo sorodstvo

Štefan, Ljubljana, 23. decembra 1974

ZAHVALA

Ob nenadni in mnogo prerani smrti dragega moža in očeta

ANDREJA KVERHA

iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in toliko lepega cvetja ter vsem, ki so nam izrekli sožalje. Iskrena hvala kolektivu Zidar za vso nudeno pomoč, enako Andrejevemu sodelavcem. Nadalje hvala gostinstvu, Itasu in Kovinarju. Hvala dijakom V 3 A GTS Ljubljana, dijakinjam 2. a ginnazije ter učencem 5. f razreda. Hvala duhovniku za opravljen obred in govorniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat lépa hvala.

Zalujoči: žena, otroci in drugo sorodstvo

OSMRTNICA

Nenadoma nas je zapustil naš sodelavec

VILJEM NOVINA

Pogreb dragega pokojnika je bil v nedeljo, dne 29. 12. 1974, ob 15. uri na pokopališču v Šmihelu.

Delovna skupnost, osnovna organizacija sindikata, Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev Novoteks, aktiv mladih delavcev Novoteks, tekstilna tovarna Novo mesto, Foersterjeva 10, n. sol. o.

PRODAM

PRODAM televizor ali menjam za prašiča. Naslov v upravi lista (1/75).

PRODAM 4 breje krave. Janez Brulc, Vrholovo 10, Mirna peč.

RABLJENO spalnico prodam. Tratar, Gorupova 1, Ljubljana.

PRODAM suhe hrastove plohe raznih dolžin. Okroglo 13, Naklo pri Kranju.

PRODAM kalupe za izdelavo betonskih cevi, profil 10, 20, 30, 35, 40 in 50. Kompletno, v odličnem stanju. Možen je tudi nakup posameznih profilov. Anton Cepin, Bukošek 1, Brežice.

PRODAM peč na olje EMO 5. Ivan Kastelic, Bršlin 19, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM rabljen ali nov kombiniran ročni stroj za mletje jabolk in grozdja. Martin Konda, Trnovec 12, Metlika.

KUPIM ali vzamem na oskrbo starejše ljudi z manjšim posestvom. Oglasite se na naslov: Ferdo Abram, Mrzla planina, 68292 Zabuokovic.

POSEST

PRODAM posestvo – 6 ha v zelo lepem kraju poleg prometnih zvez avtobusa in vlaka. Informacije pri Filipu Povšetju, Prelesje, 68232 Sentrupert.

UGODNO prodam vinograd z zidanim izmeri 35 arov, dostop z avtomobilom. Martin Lisec, Preška 5, pošta Boštanj.

PRODAM vinograd z vrtno v Doblički gori. Dovož z avtomobilom. Zglasite se lahko ob nedeljah v zidnici bivšega Jožeta Kramariča.

PRODAM 2 lepi stavbni parceli v Orešju. Ogled možen vsak dan. Naslov v upravi lista (16/75).

PRODAM enostanovanjsko komfortno hišo v bližini Novega mesta. Ponudbe pod šifro „UGODNI POGOJI“.

RAZNO

MLAD FANT, star 24 let, ki živi z očetom na majhni kmetiji na lepem kraju ob avtocesti, išče sebi primerno dekle zaradi ženitve. Tudi zaposlitev bi bila možna v bližini, v kolikor bi želela iti v službo. Naslov v upravi lista (6/75).

POROČNI PRSTANI! – Ste v zadregi, kaj bi kupili za trajno darilo? Stopite k Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

PREKLICI

KRAJEVNA SKUPNOST Bircna vas, prepoveduje vsak odvoz gramozja in peska iz našega peskoka brez dovoljenja KS. Kdor tega ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjali.

PREKLICUJEM neresnične besede, ki sem jih širila o Staneu Bukovcu iz Uršnih sel št. 22 glede smrti njegove žene in se mu zahvaljujem, ker je odstopil od tožbe. JOŽEFA BUKOVEC, Uršna sela 24.

UOBVESTILA

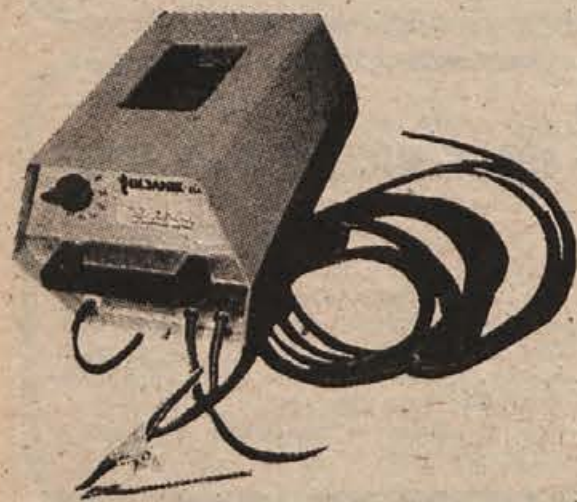
NUDIM VSE VRSTE RÓLET, ZALUZIJE, PLATNENE ZAVESE VSEH BARV. IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KRATKI DOBAVNI ROKI, CENE SOLIDNE. NARÓČILA PREVZEMA BOGO RADI, ZABJA VAS 15, NOVO MESTO IN IGNAC PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

Morda tudi Vas pekli krivica? Napišite pismo, objavil ga bo: »Dolenjski list«

ULJANIK

PRENOSNI TRANSFORMATOR ZA VARJENJE

TBH 140 Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg, je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. Z njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjaveča jekla in jekla, ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega — po zelo nizki ceni.

VSESTRANSKO — PRIPRAVNO — EKONOMIČNO

Brodogradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojeva i uređaja — Pula

P P STEV 208, TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekle, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zivič.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 68 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 do 1.1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30, in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 2. JANUARJA: 8.07 Radijska igra za otroke - Franc Pintar: Biba leze, 9.05 Vesele otroške pesmi, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 13.30 Skupna otroška oddaja jugoslovanskih radijskih postaj, 16.00 „Vrtljak“, 19.40 Minute z ansambлом Latinos, 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, 23.15 Literarni nočno.

PETEK, 3. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - N. Grafenauer: Kaj je na koncu sveta, 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po želji, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v januarju, 12.40 Popevke brez besed, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.45 „Vrtljak“, 17.20 Iz koncertov in simfonij, 19.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka, 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih kajakih.

SOBOTA, 4. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pionirski tednik, 10.15 Sedem dni na radiu, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Gliha: Premalo čvrstih pogodb za poljske pridelke v Sloveniji, 12.40 Ob bistrem potoku, 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“, 17.20 Gremo v kino, 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta, 19.50 Lahko noč, otroci! 21.30 Oddaja za naše izseljence, 23.05 S pesmijo v novi teden.

NEDELJA, 5. JANUARJA: 8.07 Radijska igra za otroke - ruska narodna: Na ščukino zapoved, 9.05 Se pomnite tovariši, 10.05 Prvi aplavz, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 14.05 - 18.00 Nedeljsko popoldne, 18.03 Radijska igra - Milan Begović: Brez tretjega, 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer, 23.05 Literarni nočno.

PONEDELJEK, 6. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb, 10.15 Za vsakogar nekaj, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Julij Nemanič: Izkusnje s skupinsko obnovo vinogradov v Beli Krajini, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.45 „Vrtljak“, 19.40 Minute z ansambлом Dorka

Škoberneta, 19.50 Lahko noč, otroci! 23.05 Literarni nočno.

TOREK, 7. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - Narava se spreminja, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Nada Rihtarišič: Proizvodnja in trg z jaci v Sloveniji, 12.40 Po domače, 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro, 15.45 „Vrtljak“, 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampača, 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi, 23.05 Literarni nočno.

SREDA, 8. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 11.00 Poročila Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.40 Od vasi do vasi, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši

poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.45 „Loto-vrtljak“, 19.40 Minute z ansambлом Francija Puharja, 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 S festivalov jazza.

CETRTEK, 9. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Projekt „Fuzija“, 10.15 Po taljinih poteh, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milena Jazvec: Tudi oljka je primerna za saditev na Primorskem, 12.40 S pihalnimi godbami, 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“, 18.35 Z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana, 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, 23.05 Literarni nočno.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Rozika Petrovič iz Senovega - Boštjana, Anica Jarc iz Prečne - Igorja, Marjanca Terashima iz Metlike - Fuija, Marija Marolt iz Štefana - Boruta, Bernarda Hvarstar z Vrha pri Sentjernej - Lucijo in Nikolajo, Alenka Skulj iz Dolnjih Dol - Alenko, Kristina Vrtn iz Goleka - Andrejo, Marija Vovk s Potovrha - Sabino, Justina Stritar iz Mokronoga - Andrejo, Sonja Rožman iz Črnomlja - Silvestra, Franciška Božičnik iz Vojskega - Boštjana, Vida Debeljak iz Spodnjih Vdov - Romana, Silva Burja iz Sutne - Alojza, Milena Pezdirc iz Krasnice - Antona, Anica Cugelj iz Družinske vasi - Boštjana, Karolina Drenik iz Velikega Podljudna - Iztoka, Marija Knez iz Krmelja - Bojano, Stanka Bobnar iz Petan - dečka, Nada Jakovac iz Sadeža - deklco, Jožefa Prime iz Gornjega Koda - deklco, Franciška Kovač iz Bršljina - deklco, Miroslava Mencin iz Čučje mlake - deklco, Marija Weiss iz Črnomlja - deklco in Marija Hrovat iz Zalisca - deklco.

Emilija Sinur iz Trebnjega - Brigito, Zofija Judnič iz Koda - Silva, Dara Vujasinovič iz Metlike - Mirka, Ferseta Krđžalič iz Gotne vasi - Elviro, Milena Zupet iz Družinske vasi - Andrejo, Martina Kerme iz Koda - Boštjana, Anica Zupanc iz Homa - Mirka, Štefka Tratar iz Mokronoga - Kristino, Nada Stimec iz Gribej - Tomaza, Marija Fabjančič iz Malega Korena - Boštjana, Marija Kavšek iz Črnomlja - Jerneja, Marija Skoda z Vrha - Damjana, Anica Kobe iz Pristave - Mojco, Marinka Vencelj iz Pekla - Damjana, Milena Papež iz Krmelja - dečka, Ana Golob iz Zdinje vasi - dečka, Ema Avguštin iz Podturna - deklco, Anica Banič iz Koroške vasi - deklco, Marija Brađač iz Selšice - deklco, Marija Stefančič iz Vinice - dečka, Pavla Gašperič iz Šipka - dečka, Marija Špohar s Sinjega vrha - dečka, Darinka Makše iz Vrhepci - deklco, Marija Abram iz Reštana - deklco, Terezija Šeruga iz Sela pri Ratežu - dečka, Olga Longar iz Zužemberka - dečka, Stanka Novak iz Orehovice - deklco, Pavla Hudorovac iz Loke - deklco in Marija Tutin iz Smolenje vasi - deklco.

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 2. JANUARJA: 9.30 Poročila (Lj) - 9.35 Vse je okroglo od sreče (Lj) - 9.50 Risanka (Lj) - 10.00 Volk samotar - barvni film (Lj) - 11.20 Poletje v Grožnjanu - barvna oddaja (Lj) - 14.00 Novoletne oddaje vseh Jugoslovanskih TV centrov - 16.40 Srečni časi (Lj) - 18.10 Poročila (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 M. Vitezovič: Dimitrije Tucović, barvna TV nadaljevanja (Lj) - 21.00 Svet v letu 1974 (Lj) - 21.30 M. de Falla: Lutke mojstra Pedra, barvna oddaja (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj).

PETEK, 3. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (Bg) - 15.55 Smučarski skoki, barvni posnetek iz Innsbrucka (Lj) - 17.25 Pisani svet (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Kvarter do (Lj) - 18.45 Mozaik (Lj) - 18.50 Doktor, pomagajte mi: Otrok in spolnost (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cickak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna reportaža (Lj) - 20.00 3-2-1 (Lj) - 20.05 Jesen Chayennov - barvni film (Lj) - 22.25 Propagandna oddaja (Lj) - 22.30 TV kašipot (Lj) - 22.50 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 4. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (Bg) - 16.25 Košarka Bosna: Zadar, prenos v odmoru Propagandna oddaja (Sa, Lj) 18.00 Obzornik (Lj) - 18.20 Mozaik (Lj) - 18.25 Pellerinova hči, barvni film (Lj) - 19.15 Barvna risanka (Lj) - 19.20 (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.00 Humoreska Charliea Chaplina (Lj) - 20.30 Smučate s karlom Schanzem (Lj) - 20.40 TV magazin - oddaja TV Zagreb (Lj) - 21.25 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.30 Pek iz Valorgua - film (Lj) - 23.15 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 5. JANUARJA: 9.25 Poročila (Lj), 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj), 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Zivljenje v gibanju - barvna film (Lj), 11.10 Mozaik (Lj), 11.15 Kmetijska oddaja (Bgd) 12.00 Poročila (do 12.05) (Lj), Nedeljsko popoldne: Pisani svet, Igre brez meja, Za konec tedna (Lj), 16.30 Poročila (Lj), 16.35 Propagandna oddaja (Lj), 16.40 Košarka Bosna: Zadar, prenos, v odmoru Smučate s Karlom Schanzem (Zg, Lj), 18.15 Vidocq - serijski barvni film (Lj), 19.10 Barvna risanka (Lj), 19.20

Cickak (Lj), 19.30 TV dnevnik (Lj), 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj), 19.55 3-2-1 (Lj), 20.05 Odpisani, TV nadaljevanja (Bgd), 21.00 Propagandna oddaja (Lj), 21.05 6 mesecev ladje „Ljubljana“ (Lj), 21.35 Sportni pregled (Sa), 22.10 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 6. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (Bgd), 16.15 Smučarski skoki, barvni posnetek iz Bishoshofna (Lj), 17.35 E. Majaron: V znamenju dvojčkov - 9. del (Lj), 17.55 Obzornik (Lj), 18.10 Na sedmi stazi (Lj), 18.40 Mozaik (Lj), 18.45 Nega bolnika na domu (Lj), 19.05 Odločimo se (Lj), 19.15 Barvna risanka (Lj), 19.20 Cickak (Lj), 19.30 TV dnevnik (Lj), 19.55 Propagandna reportaža (Lj), 20.05 I. Cankar: Večeri Julijana Stepnika, barvna TV drama (Lj), 20.55 Kulturne diagonale (Lj), 21.20 Mozaik kratkega filma (Lj), ... TV dnevnik (Lj).

TOREK, 7. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (Bgd), 16.35 Madžarski TVD (do 16.55) (Bgd), 17.30 Tiktak: Srečni metulj, barvna oddaja (Lj), 17.55 Risanka (Lj), 18.05 Obzornik (Lj), 18.20 Zivljenje v gibanju, barvni film (Lj), 18.45 Mozaik (Lj), 18.50 Ne prezrite: Zbirka Kulturni in naravni spomeniki Slovenije (Lj), 19.15 Barvna risanka (Lj), 19.20 Cickak (Lj), 19.30 TV dnevnik (Lj), 19.55 3-2-1 (Lj), 20.05 Jugoslovanska mozaična oddaja (Lj), 20.55 Propagandna oddaja (Lj), 21.05 A. Ivanov: Sence izginjajo opoldne, barvna TV nadaljevanja (Lj), ... TV dnevnik (Lj).

SREDA, 8. JANUARJA: 10.00 TV v šoli (Bgd), 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd), 17.30 Viking Viki - barvni film (Lj), 17.55 Obzornik (Lj), 18.10 Mladi za mlade - oddaja TV Zagreb (Lj), 18.40 Mozaik (Lj), 18.45 Stop - carina (Lj), 19.15 Barvna risanka (Lj), 19.20 Cickak (Lj), 19.30 TV dnevnik (Lj), 19.55 3-2-1 (Lj), 20.05 Film tedna: Divji planet - barvni film (Lj), 21.20 Propagandna oddaja (Lj), 22.25 Miniature (Lj), TV dnevnik.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Cvetka Kodrič, Tončka Brudar, Janec Redek, Albin Golob, Milka Papež, Peregrin Košir, Mira Kučera, Anton Kučera, Štefka Červan, Slavko Vene, Anton Zajc in Alojz Per, člani Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Alojz Avbar, gostilničar iz Bršljina; Cveta Golob, Stanko Jakše, Marija Koracin, Stane Hočevar, Jože Blažič, Jože Sulc, Fanika Miklič, Franc Turk, Janec Dular, Mirko Bajec, Slavko Stanič, Ljudmila Mesojedec, Peter Mali in Jernej Bratkovič, člani Novoteksa Novo mesto; Alojz Pavlin, Viktor Vidmar, Blaženka Modic, Anton Pavlin, Franc Medic, Mihaela Skulj in Marjan Foršček, člani IMV Novo mesto; Marjan Jane, Marjan Stravs in Jože Kraševc, člani Ele Novo mesto; Jože Cesar in Andrej Senica, člana Javnih skladišč Novo mesto; Anton Milkavčič, član Novomontaže Novo mesto; Anton Vidmar, Jelka Bučar, Marija Škedelj, Tone Erjavec, Slavko Fink in Janec Kramaršič, člani Novolesa Straža; Anica Lužar, Marija Progar, Jožefa Kos, Miroslava Pust in Sonja Pust, članice Beti Mirna peč; Franc Les in Jože Janc, člana Hmeljnika Novo mesto;

SCHIEDEL — YU —

Kamin, dimnik št. 1

v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

ivo pirkovič:

o svobodni republiki pod gorjanci in njenem kirovskem junaku piparju bakšetu

24

Pred ošabnim vodnikom Tonetom Goriškom z Gorenje Brezovice, nezakonskim sinom neznanega ruskega ujetnika, so deseterji strumno in trepetaje raportirali. „Videl sem že nekaj generolov“, je pozneje dejal Selanec Franc Verbič, ki so ga s silo prignali na grad, „toda da bi se kdo tako držal, pa še ne.“ Novinci so ga že v Št. Joštu čudno gledali, kako hladnokrvno ubija jetnike. Niso dolgo čakali priložnosti, da se ga iznebe. V spopadu s Cankarjevimi bataljonom v Mihovem 12. decembra ga je podrla legistična kroglja; s tem so se beli pozneje sami ponašali.

Desetar Lojze Prah s Sel pod Pleterjami je bil eden od redkih prostovoljcev. Prignala ga je sama lakomnost. „Mi zaslužimo“, se je zadovoljno trepljal po podčastniškem činu. „Bog daj še dolgo vojno, da si bomo opomogli.“ Pa je padel, še preden mu je utegnili vojna preskrbeti družino.

Resnično veliko besedo je imel samo Avgust Cvelbar, meščasti branjevec, ki se je v svoji trgovini naučil vsem se globoko klanjati, sedaj pa je hodil samo še vzravnan. Ko ga je prvi dan vojne Nemec na cesti surovo vrzel z novega motornega kolesa in se sam odpeljal, trgovcu ni ohladil ljubezni do nacistov. V majske demonstracije proti Italijanom je na domačem trgu Nemcem postavil velik mlaj in zastoj točil pijačo. Potem je podpiral Osvobodilno fronto, ji plačeval velike denarje in ponujal zaloge hrane. Sedaj je z brezobzirnimi zločini služil Italijanom. (Po kapitulaciji Italije so ga, nedaleč od Gracarjevega tuana, ustrelili Nemci, ki v svoji veliki oktobrski ofenzivi „niso utegnili čakati, da bi jim dokazal,

da se tudi on kot oficir bori proti partizanom,“ kakor je bilo takrat slišati.)

Pojasnjevale so se stare uganke. „Sedaj se je pa izdal, podleže potuhnjeni,“ so se Selanci začudeni ozirali za divjim lovcom Lojzom Bratkovičem-Zdolincem, ki že prvo uro na Gracarjevem turnu ni hotel poznati nikogar več od starih prijateljev. Ošabno je s puško postopal po gradu in že prvi dan, v ponedeljek, 21. septembra, kazal nahrbtnik, češ da ga je odvrгла partizanka, ko je pri starovških kozolcih za njo streljal. „Gotovo bi jo ubil, če bi bile kaj prida te zastarele francoske puške, ki bi jih bilo treba vse preizkusiti,“ je govoril. In vendar tega gorečega legista nikoli ne vpišejo v legijo niti med njene voditelje. Italijani hočejo, da ostane njihov stari agent za vselej prikrit.

S svoje rodne Javorovice se je bil Bratkovič (v podlistku 8 smo ga napačno imenovali Ignac Zagorc) že pred vojno preselil v samotno gozdno kočjo na Hribu pri Pleterjah, kjer je varen opravljal svojo neprijavljeno obrt divjega lovca in se je brezskrbno zbirala tudi njegova tolpa vinskih tatov. V svojih teshnih jahalnih hlačah in lovskem klobuku je mladi fant že na zunaj zbujal vtis pustolovca. Zelo se je trudil, da bi veljal za pristaša Osvobodilne fronte. Velike denarje, ki jih je zapravljval brez dela, so mu pošiljali Italijani po njegovi sestri, poročeni baje z nekim italijanskim odvetnikom. Znano je, da so sorodstvene zveze izkoriščali za obveščevalne kanale v naših krajih tudi Nemci.

O posebnih nalogah, ki jih je italijanski agent Bratkovič opravljal pri legiji, vemo bolj malo. Pri

domobranci pa je pozneje z gumijevko mučil jetnike po sodnih zaporih in med zasliševanjem na Bajčevi policiji. Z zakrinkanim obrazom je konec leta 1943 obesil tudi obe žrtvi sredi novomeškega trga, ko se je zdelo Nemcem potrebno vliti novega strahu meščanom. Toda vrnimo se zopet na stari grad pod Tolstim vrhom!

Trume novincev so molče in v skrbeh polegale po grajskem podstrešju. Straže jim niso dovolile govoriti in niso smeli brez priče sprejemati obiskovalcev. Vsak trenutek so koga poklicali na dvorišče in mu izročili puško, drugega zaprli, s tretjim v negotovosti odlašali. Nihče ni slutil, da odločajo o usodi tistih, ki jih pripeljejo na grad, trije skriti sodniki: župnik Franc Cerkovnik, kaplan Franc Kupljenik, ki je pred meseci še zbiral Osvobodilni frontni denar za „rdečo pomoč“, o tretjem pa so pozneje ugibali, da je bil morda kaplan Janez Mohor. Za svoje odločanje so uporabljali obvezno policijsko kartoteko faranov, ki so jo župniku leto dni sestavljale članice Katoliške akcije.

V ponedeljek so v štabu ves dan zasliševali. Janez Šiško je znanca Cvelbarja prosil, da bi mu dovolili od doma prinesiti hrane, odejo in cigarete. Narednik mu je zadirčno odgovoril, da ne bo ničesar več potreboval, in mu obrnil hrbet. Jetnik se je prestrašen zdrzil.

Mizarski mojster Kosmač je v skrbeh vpraševal, kam so mu legisti odpeljali kravo. Saj je pomenilo mleko kmečki družini v tistih časih splošne bede pol življenja.

„Ne vprašuj za kravo, ampak za glavo!“ ga je surovo opomnil narednik.

Starovčan je prebledel. Vso noč je v mračnih slutnjah ob sinu jokal.

SEDEM ŽALOIGER V ILOVCIH (sreda, 23. septembra)

V sredo ob devetih zjutraj je v vratih hišne zaškripal ključ. Legist je s praga molče pokazal partizana Švalja in ga odpeljal k zaslišanju. Ko se je fant vrnil, je bil ves zamisljen. Iz njega ni bilo mogoče dobiti nobene besede.

Drugega je stražar poklical po imenu, tretjega zopet samo pokazal s prstom in tako po tem čudnem zaporedju naprej vse do zadnjega jetnika.

Petnajsti je bil na vrsti Janez Šiško s Tolstega vrha. Stražar ga je pokazal samo s prstom, kakor

je bil partizana. Slabo znamenje. V obednici so stali trije legisti s puškami. Komandant Kranjc je s pištolo v roki živčen krožil po sobi. Jetnika je začel zasliševati o agrarni reformi, ki so jo izvedli partizani pred košnjo v juniju tudi na Gracarjevem turnu. Šiška je obdolzil, da je imel pri delitvi grajskega grunta prav on prvo besedo.

„Le kaj si si mislil?“ je kričal na jetnika, „kako se upaš lotevati se veleposestev?“ Zaščitnik ni vedel kaj odgovoriti.

Iz sosednjega prostora so prinašali listke z navodili, kaj naj še vprašajo in česa jetnika obtožijo. Tam so se skrivali resnični sodniki, ki so se bali pokazati se faranom.

„Kako pa je bilo z grajskim volom, ki so ga odpeljali partizani?“ izprašuje komandant dalje. To je bilo še spomlad, morda okoli 20. aprila. Obdolzili so sedaj seveda Janeza Šiška, ki je bil na gradu v službi, pa so ga obtožili, da je bil prav on najbolj zagrizen pristaš Osvobodilne fronte in v zvezi s partizani.

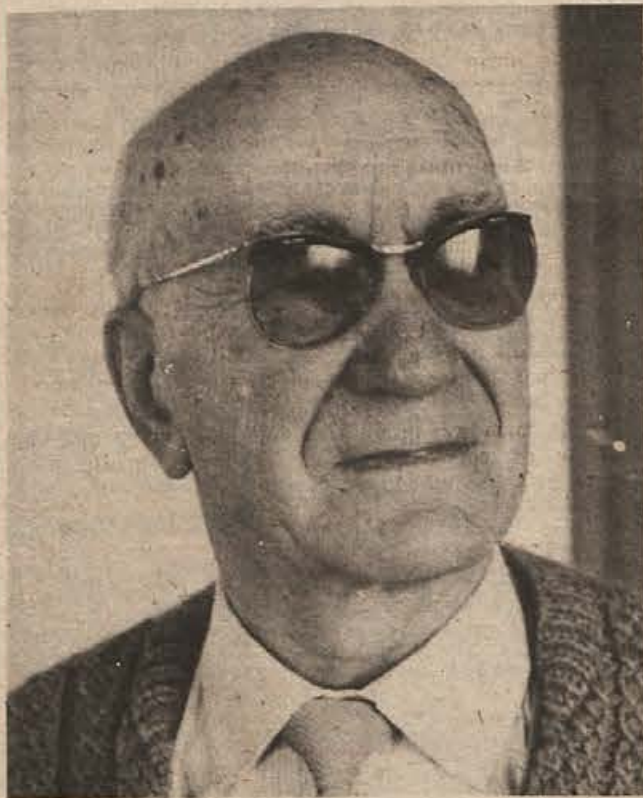
Zaupnik Osvobodilne fronte je bil v zadregi. Saj takrat sploh ni šlo za gracarkega vola. Mar naj sedaj izda staro grajsko gospo Marijo Rudežovo, da mu je ona dala denar za vola in mu naročila, naj ga pri Zagorčevih v Zapužah kupi za partizane?

„Tovariš komandant,“ se začne jetnik po naglo izmišljenem načrtu izgovarjati, pa takoj zmeden umolkne, ko vidi, da je izgovoril kaznivo besedo. Legist je pobesnel in kmeta s pestjo treščil po ustih, da mu je pri priči izbil nekaj zob in se mu je ulila kri. Še drugič se je Šiško zmotil in se mu je beli zasliševalec kot razjarjen bik v areni s pestjo zaletel v trebuh, da se je zaščitniku stembilo pred očmi. To ga je tudi pokopalo.

Za Šiškom so zaslišali še šestnajst upornikov in osumljencev.

Bil je dolgočasen jesenski deževen dan, sreda, 23. septembra. Na visoko obzidanem mračnem grajskem dvorišču je stalo sedem na smrt blelih jetnikov, ki so jih obkolili beli streli. Na dolgi vrvi so bili privezani starovski mizar Janez Kosmač z mladim sinom Jožetom, gruntarski kmet Franc Bobič s Prapreč, kmečki proleterec Jože Janževič iz Čučje mlake, mladi partizan Anton Švalj iz Kočarij, širokopleči vrhpoljski zaščitnik Jože Hudoklin in mlinarjev sin Albin Drobž z Golega. Sedaj so pripeljali in navezali še Janeza Šiška s Tolstega vrha, ki so ga v štabu pravkar obsodili na smrt.

Vseskozi: prosvetitelj

Prof. inž. Iva Zobca poznam že dolgo. Spominjam se, da sva prvič govorila v fizikalnici novomeške gimnazije. Intervjuval sem ga za osrednji prispevek o razširjenosti tuberkuloznih obolenj na Dolenjskem. Sicer pa sem zanj slišal že pred kakšnimi petindvajsetimi leti. V nižji gimnaziji smo se naučili vse o rdečem precipitatu pa še marsikaj povrh.

Ko že razpredam te podatke, naj omenim, da je inž. Zobec napisal precej šolskih učbenikov s področja kemije. To pa seveda ni vse. Izpod njegovega peresa so izšli številni pedagoški članki v znanih jugoslovanskih publikacijah. V njih je zastopal napredna stališča pri prenašanju znanja na mlajši rod. Obogatil jih je z osebnimi spoznanji, saj je dolga leta poučeval kemijo in prirodopis v številnih krajih, dolgo v Brežicah in Novem mestu. V tem času je bil tudi gimnazijski ravnatelj v Murski Soboti.

Šolnik, strokovni pisatelj in vsestranski prosvetitelj inž. Ivo Zobec se je rodil ob koncu minulega stoletja v Prigorici pri Ribnici. Gimnazijo je končal v Novem mestu, vendar je moral že takoj po maturi leta 1917 na bojišča prve svetovne vojne. Po vrnitvi je v Pragi doštudiral agronomijo, potem pa se kot kmetijski inženir zaposlil na državnem posestvu v Belju. Za srednješolskega profesorja se je odločil še pred drugo vojno.

Strahote, ki jih je okusil med prvo svetovno vojno, so ga privedle med pristaše in zagovornike humanistov, ki

so se združevali pod zastavo Rdečega križa, organizacije oziroma gibanja, katerega duhovni oče je Henry Duman. Ideja, da bodi človek človeku človeški, je vodila inž. Zobca na vsej dolgi življenjski poti. Zato ni nič čudnega, če ga najdemo med najbolj vnetimi aktivisti Rdečega križa še dandanes. Nedavno, ko je bil že več let v pokoju, mi je rekel, da ga Rdeči križ že dolgo ni tako potreboval kot zdaj, ko je na občinskem odboru v Novem mestu tako pogosto, kot bi bil tam zaposlen. „Zaradi predavanj, organizacije in ne vem česa vse moram prihajati sem.“

Neki zapis o vinu mi ni bil všeč, pa je v odgovoru nanj natočil prenekatero resnico o razširjenosti in škodljivosti alkoholizma pri nas, v tej toliko opevani dolenjski deželici. Novomeški Rdeči križ ga je poslal nešteto krat razširjat to resnico med ljudi, v kraj, kjer je doma pretirano uživanje alkoholnih pijač. Na teh predavanjih, ki niso bila brez hvaležnih poslušalcev, je vselej pritaknil še kakšno o pravilni prehrani, javni higieni, o pravilnem oblačenju in drugem. Po seriji takih predavanj pred letom dni mi je rekel: „Se najbolj sem vesel, da so besede o škodljivosti pijačevanja prisluhnili moške.“

Pred kratkim smo brali, da je dobil inž. Ivo Zobec za vse, kar je v svoji gorečnosti za zdravje Dolenjcev naredil v boju proti alkoholizmu, zvezno in republiško priznanje. Naj ta zapis konamo z eno samo besedo: čestitamo!

I. ZORAN

Ali spet prihaja fantovsko leto?

V novomeški porodnišnici je prva rodila Danica Fink iz Irčev vasi — Marka, kot zadnja pa lani Marija Ogulin s Krvavčjega vrha nad Semičem

Lansko leto se je končalo z rojstvom fanta, začelo pa se je letošnje — tako kot se je lani končalo. Malce pozno v primerjavi z nekaterimi prejšnjimi leti, ob 8.45, je prijel na svet prvi letošnji otrok na Dolenjskem.

Ko si že iz navade voščimo srečno in zdravo novo leto, redko kdo pomisli, kako iz srca grede ta voščila porodnicam, ki čakajo: ko se opolnoči zasliši „srečno in zdravo!“ gotovo vsaka pomisli na otroka, ki se bo zdaj, zdaj rodil. Danica Fink, 21-letni delavki Novolesa iz Irčev vasi pri Novem mestu, se je slabih 9 ur po začetku leta izpolnilo oboje: srečno ji pomeni sin Marko, prvi otrok — in oba z možem mizarjem sta si tako srčno želela fantka: mamica in otrok sta zdrava.

Dežurna ekipa, ki so jo sestavljali dr. Ljubo Kretič, Zdenka Kaplan, Albina Judež, Metka Gerjavič, Branka Gadžič, Dubravka Barila in

Irena Kodrič, ni imela preveč dela: prvi dan v letu so se rodili trije otroci, kot zadnji v lanskem letu pa je prišel na svet fantek, ki ga je povila Marija Ogulin s Krvavčjega vrha nad Semičem. Bo letos leto fantkov v novomeški porodnišnici? Lani se je

leto začelo in končalo s fantkom, sicer pa se je v porodnišnici rodilo 951 dečkov in 831 deklic, med njimi so 19-krat privedli na svet dvojčki. Za prvim fantom pa sta letos še prvi dan v letu prišli na svet dve deklici...

Prvi otrok v novomeški porodnišnici je bil letos Marko Fink; mamica Danica pa je rodila prvič... (Foto: Splichal)

Hotel odnesti ročno blagajno

Razburljiv dogodek v novomeški zobni ambulanti

26. decembra okrog 18. ure so 2 novomeške zobne ambulante poklicali miličnike. Zgodilo se je nekaj nenavadnega. Mlajši moški je skušal izkoristiti gnečo in zaposlenost, pograbil je ročno blagajno in skušal s plenom zapustiti poslojce. K sreči ga je eden med zaposlenimi le opazil in ga skušal prijeti. Ko je tat videl, da ima smolo, je blagajno izpustil in zbežal.

Prisotni so si neznanca zapomnili, po opisu pa so ga miličniki kmalu izsledili. Mirno je popaval v restavraciji na trgu. Bil je 24-letni Ivan Hirn iz Regerčev vasi, delavec brez zaposlitve. Po nalogu preiskovalnega solnika se Hirn nahaja v priporu.

Po drevce kar v šolski vrt

Sevnica: ogroženo že tako redko zelenje

V noči od 24. na 25. december je miličnik na svojem obhodu presenetil trojico pri sekanju smrečic v lično urejeni okolici pred sevniško osnovno šolo Sava Kladnika, med šolsko zgradbo in vrtcem.

Tam nastaja lično urejena zelenica, ki jo je šola pred leti načrtno zasadila tudi s smrečicami. Trojica, Stanko Jazbinšek s Ceste na Dobravo 14, Branko Filipič z iste ceste št. 4 in Bojan Kozmus iz Kvedrove 3, si je omislila smrečice kar najbližje domu, a se ji še to pot ni dalo peš, saj si je Kozmus izposodil bratov avto (čeprav nima vozniškega dovoljenja).

Kot že vrsto let so bile smrečice tudiminule praznike na voljo pri sevniškem gozdnem obratu, kjer jih prodajajo po dostopni ceni. Samovoljno kletčenje po gozdu je lahko drago, najnižja kazen za tak prekršek je 500 dinarjev.

Za pustošenje v nasadu šole je bila podana tudi kazenska ovdaba.

Dekličin jok za Novo leto

V brežiški porodnišnici so začeli leto 1975 z deklico Kristino — Lani se je rodilo 4 dečkov in 404 deklice — Sedemkrat dvojčki

„Na Silvestrovo sem že velikokrat dežural, vendar tako mime novoletne noči, kot je bila ta, še nisem imel,“ je pojasnil dežurni ginekolog na porodniškem oddelku brežiške bolnišnice dr. Marko Pirč.

Zadnjega novorojenčka iztekajočega se 1974. leta so vpisali v knjigo 31. decembra ob 17.30 uri pod številko 846. To je bila deklica Marije Volkove.

Sledilo je zatišje do naslednjega večera. In prav nič se ni vedelo, katera mamica bo prva rodila v novem letu. Kako tudi, saj je 23-letna Anđelka Rešetar iz Samobora silvestrovala doma v družinskem krogu. Noč je prebedela v veslem razpoloženju skoraj do jutra. Proti večeru so jo odpeljali v bolnišnico in ob 19.30 uri je srečno rodila zdravo deklico. Mlada mama ni prav nič vedela za zaskrbljenost dežurnega zdravnika dr. Marka Pirca, ki je bil za vsak primer pripravljen na operacijski poseg. Kazalo je, da ne bo šlo gladko, pa se je le posrečilo tudi brez carskega reza.

Anđelka me je naslednji dan sprejela srečna in nasmejana. Deklici je izbrala ime Kristina. To je njen drugi otrok. Anđelka je po poklicu brusilka kristala in je zaposlena v samoborski steklarni. Mož Vid je

skladišni delavec in se vozi v službo v Zagreb. Zdj, ko se jima je družina povečala, čakata samo še na stanovanje v bloku. Objubljeno imata in

upata, da se jima bo tudi ta leto izpolnila še letos.

J. TEPEPY

Anđelka Rešetar z malo Kristino v naročju. Deklica je njen drugi otrok. (Foto: Tepepy)

Vse leto cvet in zdaj sad

Redko se zgodi, da limone v naših krajih dozori, toda pri Bambičevih v Šentjerneju so

Dandanes, ko se zdi, da imamo prosti čas le še za buljenje v televizijske zaslonne, za tako imenovano „kulturo v copatah“, je branje zanimive knjige ali prelistavanje po umetniškem albumu že „prava potratna časa“. V pehanju za vsakdanjim dinarčkom je gojitev lončnih cvetlic ali eksotičnih rastlin že zavidanja vredno razkošje. Tako se nam zdi, hkrati pa se ne zavedamo, kako s takim prepričanjem goljufamo sami sebe.

Bambičevi v Šentjerneju bi bili prav gotovo prikrajsani za veliko radost, ko bi se jim limonovec tako

lepo ne razrasel, ko bi ne cvetel vse leto in ko bi jim za novo leto ne podaril kar 29 lepo zarumenelih limon. „Izračunal sem, da jih je za 3 kg in da veljajo po trgovskih cenah borih 37,14 din. Zame, za druge v družini pa so več vredne, neprecenljive. Vse leto se veseliš cvetov, ki jih drevesce požene, potem se pokažejo plodovi in ves drhtiš, ali boš pričal zorenju, dozoritvi,“ pravi gospodar Alojz, žena Marija pa: „Drevesce je pred tremi leti cepil ravnatelj naše šole Tone Plut.“

Poleti so imeli Bambičevi limonovec zunaj; ko se je ohladilo, so ga postavili v vetrolov ob vhodu v hišo. Vselej je bil na soncu in na toplem. Najbrž so zaradi tega plodovi tako lepo zarumeneli. Kajpak ne gre pozabiti, da je bilo treba limonovec vse leto zalivati, dognojevati. To pa za Marijo Bambič, ki ima sicer vzoren red v hiši, ni bila posebna težava.

Edinstven novoletni dar: doma dozorelih limon. (Foto: I. Zoran)

KATERO LETO SE PIŠE, PROSIM?

V Repičevi dragi so imeli poleg drugih javnih zgradb tudi šolo. Stala je v dolini in je imela velika, svetla okna, na katerih so učiteljice gojile rože. Lepe rože. Poleg učiteljev so hodili v šolo učenci, da bi se česa naučili.

Tako so vedeli, da je napisal Trubar prvo slovensko knjigo, da, najbolj zavzeti so vam lahko celo povedali, da je Janko Kersnik nosil brado. Učenci so vam ob vsaki uri postregli s podatkom, da sta kvadrata obeh katet enaka kvadratu nad hipotenuzo, da je bila Primčeva Julija velika ljubezen Franceta Prešerna,

da je Napoleon zmrnil pred Moskvo, da so Mussolinija obesili za pete, da je bilo sužnjeposestništvo krivičen in grd družbeni red, da zavre voda pri sto stopinjah Celzija in da je po nekkih podatkih Kristof Kolumb odkril Ameriko.

O Franciji so učenci pripovedovali gladko, kot da bi tamkaj preživali mladost, na zemljevidu, ki je predstavljal Afriko, pa so našli še tako majhno naselje ali potok. Z znanjem so bili vsi zadovoljni: starši, ker imajo tako brihtne otroke, učitelji, ker tako dobro predavajo, in učenci,

ker ne nosijo domov cvekov in se tako izognejo batinam.

Je pa prišel v Repičevo drago Jožič Repič, mlad učitelj, ki je prvak zapustil akademijo, na kateri kujejo prosvetarje. Ko je vprašal učence, naj mu nastejejo samoupravne interesne skrupnosti, so le ti zazijali, kot bi si stavili v usta prevroč krompir, še bolj pa so onemeli ob vprašanju, kako je sestavljena občinska skupščina, kdo voli delegate in delegacije, kako se je pri nas razvijalo samoupravljanje, kdo je to Lojze Krakar in kdo Janez Menart, katere filmske festivale imamo pri

nas, kje je bil kongres ZSMS, kaj je to temeljna organizacija združenega dela in kako so poravnani kmetje. Pa je dvignil roko najbolj pogumen učenec in je vstal in učitelju Repiču se je zasvetil obraz: „No, pa povej!“

Pa je solar pordečel kot prezrel paradiznik: „Tovariš Repič, vprašajte nas karkoli iz sedemnajstega stoletja, pa tudi iz trinajstega — vse vemo. Res.“ In se je Repič zamislil in v svoji učiteljski raztresenosti za trenutek ni vedel, katero leto se trenutno piše. Tako ga je zmedel učencev odgovor.

TONI GAŠPERIČ

28. decembra zvečer so novomeški kriminalisti spet odkrili skupino vlomilcev, ki je zadnje čase vlamljala po Novem mestu. Prijeli so 21-letnega Jožeta Podržaja iz Zagrebške

ulice v Novem mestu, med ko sta na begu še 21-letni Ljubo Skupek in mladoletni J. F.

Ta trojka je utemeljeno osuđena na nedavnega vloma v osnovno „Katja Rupena“, od koder so nesli magnetofon in bralne zvezke vloma v trgovino Agroservis v Irčev vasi in v blagajno otroškega vrta Naselju Majde Silc.

Za Ljubomirom Skupkom (sliki) je razpisana tiralica. Rojen bil 21. 7. 1953 v Novem mestu, javljen s stalnim bivališčem v Suhadolcu 25, vendar se že dalj klasi naokrog. Skupek je visok 175 cm, je srednje razvit, kostanjeve in sivih oči. Ker je osumljen vloma v blagajne in tudi drugih kaznivih dejanj, prosijo občane, naj najbližji postaji milice ali na Novo mesto, če bi kdorkoli o kaj vedel.